

Fullt upp med tvillingar

REPORTAGE. Ilona Ahlfors är en av fyra som nyligen blivit tvillingmamma, lille Matthias är ett av åtta små tvillingbarn.

Nya Åland var med när det ordnades tvillingträff i helgen.

– Det är fullt upp hela tiden, berättade tvillingmammorna och -papporna.

SIDORNA 12-13

Pålsböle skola hänger löst - Källbo snart centralskola?

NYHETER. Det tar 10-15 år innan Pålsböle skola i Finström kan byggas om och ut till en skola likvärdig med splittrerna Källbo skola i Godby.

Den krassa ekonomiska utsikten leder till att kommunens politiker allt mera har börjat luta åt att stänga Pålsböle skola som i dag har 55 elever och flytta eleverna till Källbo.

I går kväll hade kommunstyrelsen kallat föräldrar, personal och andra intresserade till informationsmöte om läget efter att en arbetsgrupp, ledd av kommunstyrelsens ordförande **Roger Höglund**, nyligen blev klar med sitt uppdrag. Hela Källbo skolas festsal fylldes.

Robert Laaksonen var en av de rätt få Pålsböleföräldrar som deltog.

– Min dotter går i tvåan i Pålsböle. Jag har själv gått i samma skola, och också min pappa fast inte i samma hus. Så visst finns det mycket känslor i det här. men sist och slutligen handlar det ju om hur mycket man kan spara, konstaterade han.

Också det nya daghemsbygget diskuteras. Den frågan tas upp i fullmäktige på måndag.

SIDAN 3

Ny vändning i Crosskey-strid

NYHETER. Sent på eftermiddagen i går skärptes konflikten kring Crosskey. Vid informationsmötet som representanter för facken höll med de anställda var budskapet tydligt.

– Alla är eniga. Stridsåtgärderna fortsätter och kan trappas upp, sa finansfacket Suoras jurist **Hanne Hougberg**.

Helgens förhoppningar om en snabb lösning med alla de tre facken Suora, Erto och YTN raserades. Facken hade fattat ett beslut om att förhandla fram ett lokalt avtal, något som Crosskeys ledning accepterade. I stället satte sig det mäktiga arbetsgivarförbundet plötsligt på bakhasorna i går.

SIDAN 4

Fina siffror för Birka

NYHETER. Birka Lines bokslut för fjolåret visar fina siffror, och orsaken är att trafiken med Birka Paradise har gått så bra. Omsättningen inom kryssningsverksamheten steg med nästan 11 procent jämfört med 2006 och rörelseresultatet blev 10 miljoner euro, en kraftig förbättring.

Lastverksamheten drogs med stora driftskostnader på grund av många dockningar.

Birkas styrelse räknar dessutom med att resultatet i år blir ännu något bättre än fjolårets.

Någon dividend betalas inte ut för fjolåret, om Birka-styrelsens förslag går igenom på bolagsstämman i vår.

SIDAN 5

Ålandsbanken gör toppresultat

NYHETER. Ålandsbanken resultat för år 2007 är det bästa i bankens historia. Hela koncernens rörelsevins steg med 36 procent och 33 nyanställningar har gjorts under året. I framtiden satsar man på att göra banken ännu mer kundvänlig och eventuellt på ett kontor i Sverige.

SIDAN 4

Ordningsvakt blev biten

NYHETER. En kraftigt berusad gäst på en restaurang i Mariehamn började under fredagskvällen bli aggressiv och uppträda störande. När ordningsvakterna kom fram för att lugna ner situationen och avvisa gästen, anföll han den ena ordningsvakten och lyckades komma åt att bita honom i låret. Kroggästen riktade sedan diverse hot om olika (brottsliga) hämndaktioner mot ordningsvakten.

SIDAN 3

Träning som hare för Holmén

SPORT. I söndags var **Janne Holmén** hare under Barcelona Maraton. Han drog iväg precis som planerat och hoppade av efter ungefär halva loppet. – För mig var det på sätt och vis en bra träning inför Rotterdam Maraton, säger Holmén. Nästa tävling för löparstjärnan är just Rotterdam Maraton den 13 april. Därefter är det full fokus på OS som gäller.

SIDAN 18

Mor och datorn undervisar. Daniel Korpi-Kastinen på Kumlinge Enklinge har inte gått en enda dag i vanlig skola. I stället har han varit hemundervisad av mamma Anne Korpi-Kastinen. Från högstadiet har han pluggat med hjälp av distansundervisning på internet.

Foto: ERKKI SANTAMALA

Mor är rar. Datorn är bra.

REPORTAGE. Daniel Korpi-Kastinen har haft hemundervisning genom hela grundskolan, från ettan till nian. Han är den enda elev på Åland som aldrig har gått till skolan, alltså till en skolbyggnad. I stället har han suttit där hemma i soffan eller vid datorn.

Nu går han första året i gymnasium i Vasa. Detta gör han vid köksbordet hemma på Enklinge. All kunskap har han fått genom datorn – också i ämnen slöjd, idrott och hemkunskap.

Genom distansundervisningen har han fått

klasskamrater över hela världen. Men han har också vänner på Åland, bland annat i Mariehamn.

– Man behöver inte gå i skolan för att få kompisar, säger han.

SIDORNA 10-11

8 kultur

Anna Retualinen, Finlandia-nominerad konstnär, ställer ut på Åland.

9 kultur

Konst av **Elvi Henriksson** visas på Galleri Fäktargubben.

16 serie

Textilhantverkaren **Lotta Gustafsson** kan berätta om första konsultträffen i serien Företagare i fokus.

Åland 24 i kväll

Vi följer upp hur det gått för de pengar som tre personer har investerat.

**Vi har utrymmet!
Du har produkterna
och kunnandet!**

Vårmässa
EckeröHallen

Företags- och aktivitetsmässan för hela familjen 26–27 april
www.eckeromassa.com
Tel 38 021. E-post: info@eckeromassa.fi

Annika Orre
Epost: annika.orre@nyan.ax
Telefon: 528 450

” Vi hoppas särskilt på att landskapsmyndigheterna och kommunerna antar utmaningen för att visa vilka goda förebilder de är för andra elförbrukare.

ARRANGÖRERNA AV ELSPARDAGEN

Elspardag med utmaningar

Fjölårsvinnaren. Tekniska verken vann fjölårets utmaning. Under hela elspardagen höll man lamporna släckta. Kanslisten Annica Nylund trivdes med att arbeta i skenet av levande ljus. Foto: ERKKI SANTAMALA

El är något vi alla använder varje dag, och vi behöver den. Men kanske inte fullt så mycket och fullt så ofta som vi tror – vi har alla eltjuvar att fånga in.

I morgon onsdag ordnas för andra året i rad Ålands elspardag, då hela landskapet och alla vi som bor här får en chans att tävla mot varandra och se vem som lyckas lägga mest energi på att förbruka minst energi och därmed lyckas sänka sin elförbrukning mest under en dag.

I natt vid tolvslaget går startskottet till det dygn man hoppas blir Ålands energifattigaste dag på länge.

– Om man ägnar en hel dag åt att verkligen försöka dra ner sin elförbrukning till ett minimum, fungerar det förhoppningsvis som en väckarklocka och en början till ett energisnålare liv, säger **Lotta Jakobsson** vid Agenda 21-kontoret, som är ny medarrangör för i år.

Att det finns både miljö och pengar att spara med enkla medel och vanor blir extra tydligt när man ser vad fjölårets elspardag ledde till i bland annat Ytternäs skola.

– Undersjälva elspardagen fick man ner förbrukningen med cirka 6,8 procent, men valde sedan att fortsätta spara el aktivt tillsammans med eleverna. Under hösten sjönk skolans medelförbrukning med 26 procent, vilket motsvarar omkring 2.500 euro i reda pengar. Och det endast genom att släcka

Fakta/Vad räcker 1 kilowattimme till

- en dator i åtta timmar
- en bastu i 20 minuter
- en glödlampa i 16 timmar
- en lågenergilampa i 90 minuter

onödig belysning och stänga av datorerna.

Går mer el för varje år

Under de tio senaste åren har elförbrukningen på Åland gått upp med omkring 1,5 procent – varje år.

– Det syns kanske inte så bra i dag, men det är endast tack vare de varma vintrar vi haft både i år och i fjol. Lite mer minusgrader och det hade sett helt annorlunda ut. Trots det visar siffrorna på en ökning, säger stadens elchef **Caj-Erik Ekström**.

Orsakerna till att vi använder mer el för varje år är många.

– En orsak är givetvis att befolkningen ökar. Men också vår levnadsstandard har ökat och med den följer att vi bygger oss allt större hus, fler familjer skaffar fritidsboende och de elektriska apparaterna i hemmen blir allt fler.

Gammal tv bättre

Men att hålla reda på vad som förbrukar och inte förbrukar mycket el är inte alltid så lätt. Ett gammalt lysrör kan vara en riktig eltjuv, medan en stor och klumpig tv-apparat med tio år på nacken faktiskt drar upp till fyra gånger mindre el än en ny av den betydligt slankare modellen.

– Och en stationär dator drar mer än en bärbar. Men man kan också spara mycket el genom att alltid stänga av datorn helt och hållet, och inte som så många låta den stå i stand by-läge dygnet runt. Det gäller även tv-apparater, digiboxar, dvd-spelare och andra liknande apparater. Man kan också gärna stänga av bildskärmen när man går på lunch, säger **Lotta Jakobsson**.

– Det bästa är att ha en skarvsladd med på- och avknapp som man har hela tv- eller datorpaketet kopplat till och som man sen använder för att stänga av apparaterna med. Då stängs de garanterat av helt och energiförbrukningen är noll.

Stand by-läge slukar el

Stand by-läget är en särskilt stor energibov i många hem.

– Alla de apparater som står i stand by-läge på Åland förbrukar lika mycket el som gatubelysningen här under ett år, säger **Caj-Erik Ekström**.

Också gamla mobilladdare som många låter stå ikopplade även när de inte laddar någon telefon drar el utan att göra det minsta nytta.

– Det är enkelt att ta reda på om en apparat drar el – känn på den. Är den varm jobbar den för fullt.

Låna elupplysande

mätare. Med den här lilla mätaren som man kan låna gratis från stadsbiblioteket, kan man lätt se vad hushållets elapparater egentligen förbrukar. Bibliotekarie **Peter Kähre** demonstrerar mätaren som också kan lånas direkt från Ålands elandelslag.

Foto: ERKKI SANTAMALA

– Varje människa kan göra sitt för att spara el. Man behöver inte förändra allt på en dag, men börjar man tänka elmedvetet har man det också i bakhuvudet när man köper ett nytt kylskåp eller nåt.

– Det är klart att det också finns mycket att göra på ett större plan också. Men om var och en sköter sitt och ser till att inte använda en massa el i onödan, då kommer man faktiskt en bra bit på vägen.

Bara en myt

Att det skulle vara mer skadligt att ofta stänga av och på lamporna är bara en myt.

– Det gällde gamla lysrör. I dag lönar det sig att släcka alla onödiga lampor om det så gäller bara en kort stund. Gränsen går vid ungefär tio sekunder.

Ännu bättre är det om man byter till lågenergilampor, eller allra helst det senaste och mest miljövänliga och energisnåla – lampor med lysdioder, så kallade LED-lampor.

Utmana i elduell

För att locka så många som möjligt att spara el och upptäcka hur enkelt det är att spara el, uppmanar arbetsgruppen både folk och företag att utmana varandra i elspardagen under elspardagen i morgon.

– För att locka de stora företagen att anta utmaningen får det vinnande företaget energimassage för fem av sina anställda.

Men det finns plats för många fler utmanare.

I natt gäller det. Släck lampan innan du går i säng. Och tänd ett ljus i stället när du vaknar.

LINA ANTMAN
lina.antman@nyan.ax

Fotnot: Elspardagen ordnas av Agenda 21-kontoret, Mariehamns stads elverk, Ålands elandelslag, Kraftnät Åland och landskapsregeringen. På deras respektive hemsidor hittar man mer spartips och energisnåla råd.

Fakta/Spara el

■ Släck lamporna i rum och korridorer som inte används.

■ Stäng bildskärmen till datorn när du är på lunch eller på möte.

■ Stäng av timer- och stand by-funktioner på tv, digiboxar, satellitmot-tagare, dvd-spelare, stereoapparater, datorer och bildskärmar.

■ Använd motorvärmare med timer och koppla från kupévär-maren.

■ Byt till lågenergilampor, LED-lampor eller kompaktyrör.

■ Spara på varmvattnet.

■ Låt matresterna kallna ordentligt, gärna utomhus, innan du ställer in dem i kylan. Varm mat höjer temperaturen på annan mat i kylan och förbrukningen ökar. Samma gäller frysen. Tina frusen mat i kylskåpet så hjälper kylan från maten till att kyla ner kylskåpet.

■ Undvik att placera kyl/frys bredvid spisen. Placera frysboxen i ett svalare rum, gärna i källaren. En frysbox som står i ett garage (+16 grader) drar bara en tredjedel så mycket energi som ett som står i ett varmt pannrum (+25 grader).

■ Kör fulla tvättmaskiner. Bara om tvätten är mycket hårt smutsad behöver den förtvättas. Tvätta gärna i 40 grader, men kläder som bärs närmst kroppen måste tvättas i 60 grader.

■ Stormkoka inte maten och använd lock. En vattenkokare sparar mycket el.

■ Använd inte köksfläkten mer än nödvändigt. Den driver ut varm inomhusluft. Vid en utetemperatur på noll grader går det åt 2 kWh per timme för att ersätta varmluften som försvinner.

■ Se till att det inte läcker ut en massa värme i onödan. Till-läggsgisolera vid behov väggar och täta både fönster och dörrar.

■ Minska grundvärmen från el i fritidshus, eller stäng av helt.

■ Sänk rums- och varmvattentemperaturen några grader.

■ Slå av elpatronen, om du har en sådan, dag- och kvällstid. Använd elpatronen i ackumulatortanken endast nattetid.

■ Använd alternativa värmekällor som till exempel nån form av vedeldning.

■ Minska ventilationen och vädra effektivt om du ska vädra.

■ Konsumera inte i onödan – all konsumtion kostar energi i produktion, transport och så småningom avfall.

■ Tänk efter vad mera du kan spara på och var det bor eltjuvar i just ditt hem eller på just din arbetsplats.

I samband med PAF-konflikten har frågan aktualiserats om vad rikets justitieombudsman och justitiekansler har för behörighet på Åland?

JO:s och JK:s befogenhet på Åland under lupp

■ Vad har rikets justitieombudsman, JO, och justitiekanslern, JK, egentligen för behörighet på Åland? Den frågan har kommit upp tidigare i samband med den så kallade PAF-konflikten med riksstyrelserna.

Båda frågorna diskuterades när landskapsregeringens redogörelse för de självstyrelsepolitiska frågorna under förra lagtingsperioden var uppe i lagtinget i går.

– En översyn i vilken form och på vilket sätt JO och JK kan vara verksamma i landskapet har satts igång inom förvaltningen. När det gäller spelkonflikten med riket har det inte hänt något, åtalet är vilande och vi vet inte vad följden blir av det, sade landtrådet **Viveka Eriksson** (lib).

Det här var en fråga som lagtingsledamot **Roger Jansson** (fs) ville veta mera om.

– Det hade varit värdefullt om landskapsregeringen angivit något om vad man avser att göra och vad som är möjligt att göra i den här konflikten mellan landskapet och riket. Och hur följer landskapsregeringen med frågan? Det händer väldigt mycket på grund av EU-kommissionens agerande gentemot de nationella spelmonopolen.

Så mycket debatt blev det inte i lagtinget, mest var man frustrerad över när och hur det här meddelandet bäst skall komma lagtinget till del. Nu gick frågan vidare till självstyrelsepolitiska nämnden. (uw)

Mc-förare dömdes

■ Två svenska motorcyklister i 30-årsåldern har dömts till böter för äventyrande av trafiksäkerheten.

I mitten av september 2006 körde de, enligt åtalet, över hundra km i timmen på Svi-bybron där en av dem gjorde en omkörning trots att bilar kom i möte och senare en omkörning på bakhjulen. Poliser följde efter i bil och mätte upp hastigheten. Motorcyklisterna, som sammanlagt var fyra, hittades på Ålandsplan där de hade parkerat

Rätten ansåg att det inte kunde bevisas att motorcyklisterna kört i över 100 km i timmen. De båda mc-förarna hade själva uppgett att de körde 70 km på 50-sträckan och kom därför undan med en lindrigare dom. (ao)

Informationsmötet i går kväll gav klart besked om sparbehovet

Pålsböle skola på fallrepet, en tjänst bort redan i höst

Det kostar 3 miljoner euro att bygga om och till Pålsböle skola så att den blir lika bra som nya Källbo skola i Godby.

Men pengar finns inte, och nu lutar det allt mera åt att Finströmspolitikerna vill flytta de 55 Pålsböle-eleverna till Källbo.

Mycket folk – hela festsalen full, faktiskt – hade sökt sig till Källbo skola i går kväll för att höra politiker och tjänstemän berätta om skolplanerna på inbjudan av kommunstyrelsen.

Särdeles många Pålsböleföräldrar var inte på plats. Kanske har de redan resignerat inför kalla fakta om kommunens ekonomi, eller kanske de inte riktigt har vaknat till insikt ännu om att skolan vekar vara hopad?

Redan i höst dras en lärartjänst i Pålsböle in, vilket innebär att en del klasser blir stora.

Fyra alternativ

Skoldirektör **Inger Rosenberg-Mattsson** redogjorde för den utredning som en arbetsgrupp, som fått i uppdrag att på nytt utreda utbyggnadsbehovet i Pålsböle skola, nyligen fått färdig. Många år har gått sedan fullmäktige bestämde att det ska finnas två skolor i kommunen.

– Vi har gått igenom fyra alternativ, berättade hon.

Alternativen är att göra en tillfällig tillbyggnad i Pålsböle för lärar- och grupprum, att behålla Pålsböle som nu men bara för årskurserna 1-4, att bygga om och till Pålsböle för 3 miljoner euro eller att flytta eleverna till Källbo.

De två första alternativen skrotades av den pedagogiska personalen, och signalen från beslutsfattarna var att en stor om- och tillbyggnad kan förverkligas först på 10-15 års sikt.

– Redan i dag är Pålsböle skola den absolut mest undermåliga skolan på norra Åland vad huset beträffar, konstaterade Inger Rosenberg-Mattsson.

Källbo byggs ut

Källbo skola behöver byggas till med tre klassrum för att få in de nuvarande 130 eleverna och Pålsböles 55 elever. Framöver räknar man med en viss ökning av antalet barn, men den är inte så stor.

Vad sparar man då in?

Med nuvarande lönenivå

Fullsatt. Många är intresserade av hur det blir med daghem och skola i Finström framöver. Det lutar åt att bara en skola finns kvar om ett par år. Orsaken är krasst ekonomisk. Kommundirektör Katarina Sundberg (stående) redogör för siffrorna.

sparas 150.000 euro per år in på löner genom att ha bara en skola. man kan dra in en föreståndartjänst, ytterligare en lärartjänst, en städartjänst och en och en kvart kökspersonaltjänst.

Ändrat uppdrag

Någon i publiken ville veta varför uppdraget hade ändrats från att se över utbyggnadsbehovet i Pålsböle till att nu handla om att dra in hela skolan.

Kommunstyrelsens ordförande **Roger Höglund** höll med om att det kunde ha informerats mera på vägen.

– När arbetsgruppen rapporterade till kommunstyrelsen såg man att det inte går att förverkliga en om- och tillbyggnad inom rimlig tid. Därför ändrades uppdraget, förklarade han.

”Är det värt det?”

Nya Åland pratade med Pålsböleföräldrarna **Robert Laaksonen** och **Andreas Sjöström** i kaffepausen. Båda har sina barn i tvåan.

– Frågan jag vill ha svar på är: Vad sparar man, och är det värt det?

Redan i dag skjutsas många av barnen till skolan i Pålsböle, så det verkar inte vara något större bekymmer. Därför är det inte heller helt främmande att barnen skulle gå i Geta skola, något som kastats fram i debatten.

Däremot finns det en hel del känslomässiga invändningar, konstaterar Robert Laaksonen.

– Jag har gått i samma skola och det har också min pappa, fast inte i samma hus. Visst är Källbo modernare och nyare, men min dotter vill helst gå kvar i Pålsböle för att skolan är liten och trygg.

– Dessutom är det lätt för barnen att gå från dagis till skola när gården är gemensam. Barn i olika åldrar leker med varann, säger Anderas Sjöström.

Skolnämnden ska nu få i uppdrag att se hur man kommer vidare.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Foto: JONAS EDSVIK
jonas.edsvik@nyan.ax
tfn 528 471

Föräldrar. Robert Laaksonen (till vänster) och Andreas Sjöström har barn i tvåan i Pålsböle. De vill helst behålla sin skola.

Kan spara. Skolan är det enda som kommunen kan spara på, konstaterade skoldirektör Inger Rosenberg-Mattsson. Inte förrän undervisningsgrupperna är större än 26-32 elever måste de delas i mindre, enligt grundskollagen.

Vakt blev biten i låret på krogen

Några glas för mycket kan tydligen förvandla vissa kroggäster till Hannibal Lecters underhuggare – i fredags högg en berusad kroggäst tändarna i låret på en ordningsvakt i Mariehamn.

En kraftigt berusad gäst på en restaurang i Mariehamn började under fredagskvällen bli aggressiv och uppträdde störande.

När ordningsvakterna kom fram för att lugna ner

situationen och avvisa gästen, anföll han den ena ordningsvakten och lyckades komma åt att bita honom i låret. Kroggästen riktade sedan diverse hot om olika (brottsliga) hämndaktioner mot ordningsvakten.

– Det händer då och då att ordningsvakterna utsätts för både våld och hotelser. Tyvärr är det så att många som går på krogen dricker mer än deras ölsinne tål, säger **Olof Lindqvist** vid polisen i Mariehamn.

Den berusade kroggästen lyckades få ett kraftigt tag om ordningsvaktens lår som nu pryds av rejäla bitmärken, men i övrigt är han okej. Såret behövde inte sys och mannen uppges vara på benen igen.

– Men det är ju lite otäckt att bli biten, personer kan vara smittade med både det ena och det andra och man vet aldrig vad man kan få för sjukdomar av ett bett av det här slaget.

Mannen som anföll ord-

ningsvakten är anmäld för både olaga hot och miss-handel och polisen utreder ärendet som bäst.

LINA ANTMAN
lina.antman@nyan.ax

Munhuggare. I fredags blev en ordningsvakt i Mariehamn först biten i låret och sedan hotad av en berusad, munhuggande gäst. Foto: ANDREAS DIENERT

Komplikationer uppstod i Croesskey-konflikten i går

Stora it-arbetsgivarfacket vägrar godta lokalt avtal

Efter helgen såg allt bra ut i den pågående Crosskey-konflikten – it-facket Erto och finansfacket Suora tillsammans med YTN hade gemensamt fattat beslut om att förhandla fram ett lokalt avtal. Crosskeys ledning var med på noterna.

Men i går på eftermiddagen ändrades läget plötsligt.

Vid halv fem tiden i går uppgav Crosskeys avgående vd **Peter Wiklöf** i ett pressmeddelande att de tre fackförbunden nått en principöverenskommelse om att samarbeta för att undvika att situationen trappas upp ytterligare. Målet var att få fram ett lokalt avtal för Crosskey.

”Från Crosskeys sida välkomnar vi överenskommelsen. Vi vill uppnå ett lokalt avtal och har förklarat oss vara beredda att kompensera arbetstagarna med anledning av bytet av kollektivavtal”, skrev han och meddelade samtidigt att it-branschens kollektivavtal fortsättningsvis ska gälla för Crosskeys personal, i enlighet med Ertos, bankbranschens och teknologibranschens tidigare meddelande.

Ny vändning

Hannu Kivipato, Suoras direktör, befann sig på Åland i går. Det gjorde också Suoras jurist **Hanne Hougberg**, YTN:s ordförande **Sture Fjäder** och Ertos jurist **Rainer Heino**.

Hannu Kivipato låter rätt bestört över den vändning som konflikten tagit.

– Facken har en gemensam åsikt och också ett färdigt avtal, men nu har vi inte bara Crosskey emot oss utan också Teknologindustriens arbetsgivarförbund som inte ger Crosskey fullmakt att komma överens om ett lokalt avtal. Crosskey verkar vara en spelknapp i ett mycket större spel.

Först var kravet att Erto skulle delta i diskussionerna. Nu när

Ny vändning. Crosskey-konflikten har komplicerats. Så här såg det ut på fredagen när många Crosskey-anställda lämnade arbetet vid lunchtid. Foto: ERKKI SANTAMALA

Erto har gjort gemensak sak med de andra facken duger inte det heller, konstaterar Hannu Kivipato.

– Vi accepterar det avtal vi gemensamt har kommit fram till och är färdiga att sluta med övertids-, utrycknings-, jour- och beredskapsarbetsblockaden. Förutsättningen är att vi godkänns som avtalspart. Men nu accepterar inte arbetsgivarförbundet det, och det kan vi i vår tur inte gå med på.

Striden fortsätter

Hans teori är att det stora arbetsgivarförbundet, som har giganter som Nokia och Konecranes som medlemsföretag, inte

bryr sig om miniföretag som Crosskey.

Om fackens upplägg inte får godkänt av arbetagivarförbundet så fortsätter alltså stridsåtgärderna. I går vid 17-tiden höll fackförbunden möte med arbetstagarna.

– Ett som är säkert är att vi inte gå med på något som försämrar arbetstagarnas villkor. Jag förstår fortfarande inte motiven till varför Crosskeys ledning ville få bytet av fackförbund till stånd, för det handlar ju om ett företag som går mycket bra ekonomiskt.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

”Alla är beredda på hård kamp”

Fler Crosskey-anställda än vid något möte tidigare deltog i fackens information i går kväll.

– Alla var eniga. De är beredda att ta till de stridsåtgärder som krävs, sa Suoras jurist **Hanne Hougberg** direkt efter mötet.

Enligt henne är medlemmarna ”verkligt redo” att fortsätta med övertids- och utryckningsblockaden, och också att ta till kraftfullare artilleri om det behövs.

– Det kan också bli fråga om

spontana utmarscher i stil med den i fredags, rapporterade hon.

Om medlemmarna tar till strejkvapnet ska detta meddelas två veckor i förväg.

Hanne Hougberg räknade inte antalet deltagare i mötet i går kväll.

– Men det vet jag att de var fler än någonsin tidigare. När de tidigare har stått i ett led längs väggen stor de nu i tre led, förutom alla sittplatser som var upptagna.

Stridsåtgärderna upphör inte förrän arbetsgivaren kommer med besked, säger hon. (ao)

Ålandsbanken gjorde sitt bästa resultat någonsin

Förra året gjorde Ålandsbanken sitt bästa resultat någonsin. Koncernens rörelsevinst steg med 36 procent och nyanställningarna under året var över 30 stycken.

– En bank är egentligen ganska tråkig, säger vd **Peter Wiklöf**, första dagen på nya jobbet.

Wiklöf fortsätter:

– Men en bank ger möjligheten åt sina kunder att göra det som är roligt.

Ålandsbanken satsar i framtiden på just kundbiten, framom att ligga i täten på produktionsutveckling och massproduktion. Ett kontor i Sverige finns också med i framtidsplanerna.

Det stigande ränteläget har gynnat Ålandsbanken, det är en förklaring till förra årets goda resultat.

– Den finansiella marknaden är lite skakig just nu, men många har valt att investera sina pengar hos oss. Det tycker jag visar på att vi är en trygg bank.

Moderbanken står för den största delen av vinsten, medan Crosskeys vinst var lägre än året innan.

– Engångsintäkterna är färre medan de långsiktiga intäkterna är fler. Det är bra för Crosskey i längden.

Dividenden samma

I en jämförelse med andra banker har Ålandsbankens rörelseresultat stigit mest:

36 procent mot till exempel Andelsbankens 26 procent.

– Vi växer på alla ställen vi vill växa, medan vi inte är där vi vill på några av nyckeltalen, säger vice vd **Edgar Vickström**.

De senaste åren har Ålandsbanken betalat en euro per aktie i dividend. Så är också förslaget som styrelsen lämnar till årets bodelsstämma.

– Eftersom vi har gjort det bästa resultatet någonsin finns det säkert förväntningar på en högre dividend, men det är oroliga tider nu och det kan vara bra att samla i ladorna. Dessutom vill vi skapa tillväxtpotentialer för framtiden, säger Peter Wiklöf.

Bäst någonsin. Ålandsbankens vd Peter Wiklöf och vice vd Edgar Vickström är nöjda med fjolårets resultat. Foto: KARIN ERLANDSSON

KARIN ERLANDSSON
karin.erlandsson@nyan.ax
tfn 528 467

Fakta/ÅAB:s resultat

■ Koncernens rörelsevinst steg med 36 procent till 28,6 miljoner euro. Motsvarande period året innan var ökningen 21,1 procent.

■ Räntenettot ökade med 20 procent till 39,3 miljoner euro.

■ Intäkterna sammanlagt ökade med 22 procent.

■ Kostnaderna ökade med 13 procent till 46,0 miljoner euro.

■ Kostnads/intäktssrelationen förbättrades till 62 procent. Det betyder att banken måste konsumera 62 cent för att tjäna en euro. Som jämförelse nämns att Svenska handelsbanken behöver tjäna bara 41 cent per tjänad euro.

■ Vinsten per aktie uppgick till 1,75 euro.

■ Totalt är 470 personer anställda av koncernen. År 2006 var de 437 anställda.

Totalt var det snö fem dygn i februari. Så här såg det ut på Gobyvägen den 15 februari i år, när vintern slog till för en kort stund.

Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA

13,7 minus en natt i februari

Även fast februari i år var ovanligt varm, närmare två grader över det normala, så fanns det faktiskt snörika dygn och det var ordentligt kallt stundtals.

Medeltemperaturen för februari i år var plus1,6 grader. Det är betydligt varmare än den så kallade ”normala” temperaturen, som mellan åren 1972-2000 var minus 3,4 grader.

Den lägsta temperaturen vid markytan uppmättes den 16 februari, då det var minus 13,7 grader. Totalt var det minusgrader vid markytan i 20 dygn.

Även nederbörden har varit något rikligare än normalt. Totalt kom det ner 41,2 millimeter medan den ”normala” nederbörden i medeltal brukar vara 32 millimeter.

Mest snö uppmättes den 3 februari, då snödjupet var 8 centimeter. Snötäcket höll sedan i sig i fem dygn.

Den 27 februari började våren, och med det kan man konstatera att våren började osedvanligt tidigt. Enligt meteorologerna kan våren börja tidigast den 15 februari. Vinter blir vår då dygnstemperaturen hållit sig över nollgradersstreck sju dygn i följd.

Mätningarna och statistiken har gjorts vid Ålands försöksstation i Jomala.

SOFI ERIKSSON (praktikant)
redaktion@nyan.ax

Estoniabilder ger inget besked

■ **STOCKHOLM.** Nu har svenska Statens kriminaltekniska laboratorium (SKL) lämnat in sin granskning av bildmaterialet från Estonias vrak. Men någon absolut säkerhet kan inte nås i fråga om försvanskning av bilder eller vrakplats.

– Det är väldigt mycket som inte är originalmaterial och det är väldigt svårt att avgöra. Men det är ingenting uppenbardeväckande åt något håll som vi har hittat, säger **Eva-Marie Törnström**, informationsansvarig vid SKL.

SKL fick sommaren 2006 efter en het svensk och estnisk debatt i uppdrag att granska om bilder och filmer från vraket redigerats, manipulerats eller förvanskats samt om vrakplatsen förändrats av mänsklig påverkan.

På måndagen lämnades en rapport till försvarsdepartementet. SKL har granskat 35 dykfilmer från Sverige och Finland, en privat film från strax före förlisningen samt ett tiotal ritningar över Estonia och många fotografier.

SKL sattes först att leta på material från den 2 oktober-6 december 1994. Kritikerna ansåg dock att det länge varit känt att det just under den perioden inte gjorts någon påverkan på vraket. Då vidgades uppdraget till att gälla all tid. (FNB)

Fortsatt uppåt för Birka

Kryssningstrafiken med Birka Paradise står bakom framgången

Bra år. Fjollåret blev ett bra år för Birka Cruises, Birkas kryssningsverksamhet. Omsättning, antal passagerare och intjäningen per passagerare ökade och gav ett nätt tillskott till Rederi ab Eckerös kassa.
Foto: FREDRIK TÖRNROOS

Birka-koncernen visar fortsatt fina siffror. I fjol förbättrades rörelseresultatet med nästan 10 miljoner euro jämfört med 2006 när intäkterna från försäljningen av Birka Princess räknats bort. Bokslutet är garanterat glädjande läsning för ägaren Rederi ab Eckerö.

Sedan 1 juni 2007 är Birka Line ett dotterbolag till Rederi ab Eckerö som i detta nu äger 96 procent av Birka-koncernen. Förra månaden tillsattes en skiljedomstol – advokat Jan Waselius – som ska avgöra meningsskiljaktigheterna angående rätten för Eckerö att inlösa återstående aktier i Birka och vad rederiet ska betala. I januari

lämnade Birkas styrelse in en anhållan om att avnotera Birka Line från Helsingforsbörsen. **Ökad omsättning** Oberoende av detta har Birka jobbat på, och jobbat bra under fjollåret. Koncernens omsättning ökade till 105 miljoner euro jämfört med 94,7 miljoner året före. Försäljningen av en minoritetspost i partrederiet för Ahtela inbringade 0,75 miljoner euro. Med försäljningsvinsterna borträknade steg rörelseresultatet till 13,3 miljoner euro under fjollåret mot 6 miljoner euro året före. Förbättringen kommer från kryssningstrafiken. Konkurrensen har varit fortsatt hård inom kryssningsverksamheten. Trots

det har antalet resenärer som kryssat med Birka Paradise ökat och försäljningen per passagerare har ökat. I fjol kryssade 844.300 personer med fartyget mot 803.000 året före. Intjäningen per passagerare ökade med 5,7 procent jämfört med 2006. Omsättningen inom kryssningstrafiken steg med nästan 11 procent samtidigt som kostnaderna var en dryg procent lägre, vilket var ett rörelseresultat på 10 miljoner euro. 2006 såldes Birka Princess och gav ett tillskott på 14 miljoner i kassan. Räknar man bort den vinsten förbättrades rörelseresultatet för kryssningsverksamheten i fjol med 9,3 miljoner euro jämfört med 2006. Det finansiella nettot sjönk något som en följd av höjda marknadsräntor.

För lastverksamheten har året gått enligt planerna. Dock drabbades Birka Trader av styrmaskinshaveri vilket innebar ett bortfall på 150.000 euro. Under fjollåret dockades fem fartyg planenligt. Dockningsprogrammet betecknas som omfattande och har satt spår i posten för driftkostnader. När Baltic Excellent, årets nyinköp för 9,75 miljoner euro, dockades installerades samtidigt katalysatorrening. I höstas avslutade träförädlingsindustrin Korsnäs nära Gävle befракtningsavtalen för tre av Birka Cargos fartyg och ingick samtidigt ersättande avtal med Finnlines för alla tre fartyg. Birka räknar med mycket hård konkurrens inom kryss-

ningsverksamheten också i år. Resultatet väntas bli något sämre än under 2007 som en följd av att Birka Paradise togs ur trafik för en två veckor lång garanti-dockning. Däremot räknar man med ett årets resultat inom lastverksamheten blir klart bättre än under fjollåret eftersom färre dockningar planeras. Sammantaget väntas koncernens resultat bli något bättre i år än 2007. **Ingen dividend** Styrelsens förslag till bolagsstämman är att ingen dividend betalas ut för fjollåret.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Blötsnö stör flera kanaler

Den blöta snön lägger sig på MCA:s parabolantennerna. Arkivfoto: JONAS EDSVIK

■Flera av MCA:s tv-kanaler har störts av den stora mängd blötsnö som föll under natten till måndagen. Snön lägger sig på parabolantennerna, som trots uppvärmning inte hinner smälta bort snön innan tv-mottagarna slår av. MCA har personal på plats som försöker hålla parabolerna snöfria, meddelades vid 12-tiden på måndagen. Vissa störningar kan pågå så länge blötsnön fortsätter falla. Viasat Golf slog av under lördagen. MCA jobbar med att få igång kanalen så fort som möjligt.

Ingen misstänkt för butiksintrång

■Öl och tobak blev bytet för den eller de tjuvar som under natten mot lördagen bröt sig in i Malins livs i Strandsnäs. Stölden är polisanmäld, men för närvarande har polisen inga misstänkta för brottet. Samma kväll plockade någon en mobiltelefon och femtio euro ur en jackficka på en restaurang i Mariehamn. (la)

Bil bucklad på parkering

■Natten till söndagen gick någon åt en bil som stod parkerad utanför restaurang Arkipelag. Bilen fick skador på motorhuven och båda backspeglarna förstörda. Händelsen är polisanmäld. (la) **Liten brand i skolkök** ■En liten brand uppstod igår i samband med matlagning på Hotell och restaurangskolan. Elever släckte själva med brandfilt. Inga skador uppstod. (ke)

Fukt utlöste brandlarm

■Jomala FBK och räddningsverkets enhet ryckte ut till postterminalen i Sviby igår på förmiddagen. Larmet utlöstes av vatten/fukt i en detektor. (ke)

Miljöchef blev ordinarie

■Diplomingenjör Yvonne Österlund har nu blivit ordinarie myndighetschef vid Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet efter en provotid. Det har landskapsregeringen beslutat. Utnämningen gäller från den 6 mars.

Satte eld på papperskorgar

■Under eftermiddagen i lördags tuttade någon eld på ett flertal papperskorgar vid Ytternäs skola. Skadegörelsen är polisanmäld. (la)

Förlikning nåddes om Rosella

I går förliktes de stridande parterna i frågan om utflaggningen av Rosella. Alla rättsliga processer har därför lagts ner.

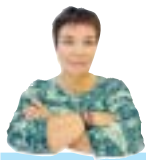
Beskedet kom sent på eftermiddagen i går: Viking Line, Internationella transportarbetsförbundet ITF och sjömansunionen har nått förlikning i tvisten som gällt ITF:s och sjömansunionens rätt att vidta, eller förmå någon annan att vidta, fackliga stridsåtgärder för att hindra utflaggningen av Rosella till Estland

eller något annat EU-land. Syftet var också att hindra Viking Line från att förhandla om besättningslöner och arbetsvillkor med någon annan än sjömansunionen. Tvisten avgjordes först i rättsliga processer i domstolar i Finland, sedan i London och till slut i EG-domstolen. Både Viking Line och sjömansunionen ansåg sig ha gått ut striden som segrare. Gårdagens förlikning innebär att alla rättsliga processer som berör tvisten har lagts ner. Överenskommelsen är hemlig till sitt

innehåll, men Viking Line meddelar att rederiets resultat och aktievärde inte påverkas. (ao)

Hemligt. ”De transaktioner som ansluter sig till denna överenskommelse, som är konfidentiell, påverkar inte Viking Line Abps resultat negativt och är inte heller ägnade att väsentligt påverka värdet på Viking Line Abps aktier.” skriver vd Nils-Erik Eklund i det pressmeddelande som sändes ut på måndagseftermiddagen. På bilden Rosella. Foto: HANNU VALLS/VIKING LINE

Kiki Alberius-Forsman

Epost: kiki@nyan.ax
Telefon: 528 451

familjen

Dagens namn

ADRIAN, ATLE

Dop

Lucas Jan Erik Häggblom döptes lördagen den 1 mars i S:ta Maria kyrka i Saltvik. Han är son till Janice Holmström och Nils Häggblom på Skogshöjden i Saltvik. Dopet förrättades av kyrkoherde Juanita Fagerholm-Urch.

Selma Vivi Maria Östermark döptes lördagen den 1 mars i hemmet i Stornäs i Finström Grelsby. Hon är dotter till Maria Östermark och Abdelaziz Said. Dopet förrättades av kaplan Heikki Turakka.

Gustav Mathias Holmström döptes lördagen den 1 mars i S:t Olofs kyrka i Jomala. Han är son till Christine Hamnström och Thomas Holmström i Jomala Prestgårdenby. Dopförrättare var kyrkoherde Joe Brandt.

Eliel Karl Mikael Strandfält döptes lördagen den 1 mars i S:t Görans kyrka i Mariehamn. Han är son till Hillemari och Ove Karl Erik Strandfält i Mariehamn. Dopförrättare var kaplan Sirkka Liisa Enqvist.

Vi firar 1-15 år

Axel Taivassalo i Mariehamn fyller 6 år i dag den 4 mars. Han gratuleras av farfar, mamma, pappa, Hanna, Nut och Poy.

Isabelle Kotzev i Mariehamn fyller 15 år i dag den 4 mars. Hon får varma grattiskramar av mamma, Neo, Christine, mommo och moster.

Nygifta

Carola Granqvist och **Erik Eriksson**, båda från Hammarland Frebbenby, vigdes den 29 februari i Statens ämbetshus i Mariehamn. Familjenamnet blir Eriksson. Vigselförrättare var härads-skrivare Sirja Boman.

Gratulerar 50 år

KARL-FREDRIK SÖDERMAN

Namn: Roland Karl-Fredrik Söderman.

Född: den 8 mars 1958 i Lumparland Krogstad.

Bor: i samma by.

Yrke: mejeriarbetare vid Ålands centralandelslag. **Intressen:** musik, speciellt dragspelsmusik, motionsdans, är också hobbyforskare vad gäller åländska fartyg och fartyg med åländsk anknytning.

Familj: singel.

Födelsedagen: firas inte. Jubilaren är bortrest och undanber sig uppvakning.

Döda

GUNNEL BERNDTSSON

Torsdagen den 28 februari avled **Gunnel Berndtsson** i Geta Västergeta i en ålder av 71 år. Hon var född den 1 februari 1937 i samma by.

Gunnel Berndtsson blev moderlös endast fyra dagar gammal.

Lisa och **Ester Bergman** i Västergeta tog hand om den lilla flickan som bara var två veckor när hon kom till sitt nya hem. Hon fick växa upp med systrarna och senare fick hon även överta deras hus, det så kallade Bergmans. Den allra första och sista tiden i livet bodde hon i samma hus.

I unga år arbetade Gunnel Berndtsson i Andelshandel i Geta. Hon träffade den blivande maken **Karl-Erik Karlsson** och flyttade med honom till Mariehamn där hon fick en tjänst vid matbutikens Einars vid Ålandsvägen.

I början av 1960-talet kom hon tillbaka till Geta, där makarna byggde sig en villa

på tomten till Bergmans.

Under småbarnstiden var hon hemmafru och tog hand om barn och familj.

Makarna levde tillsammans i 22 år och valde sedan att gå skilda vägar. Gunnel återtog då också sitt flicknamn.

Hon arbetade vid plantskolan i Jomala och på Plasto i Mariehamn, där hon stannade fram till pensioneringen.

Gunnel Berndtssons stora fritidsintresse var att väva och hon var också känd som en person med gröna fingrar som kunde få allt att grönska omkring sig.

Närmast sörjande är döttrarna **Viveka** och **Marika** med familjer i vilka ingår sju barnbarn samt syskonen **Anne-Maj** och **Hilding** och svägerskan **Ulla**.

OBS! Det händer

TISDAG 4.3 MUSEIGUIDNING

■ ■ Ålands museum kl 12.00. Lunchguidning i samlingen med kameror och miniatyrparfymflaskor.

NY UTSTÄLLNING

■ ■ Ålands museum. Olle Strömbergs kamerasamling tillsammans med Benita Strömbergs samling av parfymflaskor i miniatyr. Kl 12.00 lunchguidar Olle kamerorna och 12.30 tar Benita över och visar parfymflaskorna.

NÖJE

■ ■ Arkipelag nattklubben kl 22.00. Bar dj.
■ ■ Parks bar kl 22.00. Blandad musik från baren.

RADIO

■ ■ Ålands radio kl 13.03. Kunskapscupen. Deltagare: Öskarby skola, Eckerö skola och Övernäs Sällskär.

STICKCAFÉ

■ ■ Jomala Rönngården kl 18.00-20.00. Stickcafé.

STUDIEINFO

■ ■ Ålands lyceum kl 19.00. Information om studier vid Ålands lyceum för högstadieniornas föräldrar.

VERNISSAGE

■ ■ Ålands konstmuseum kl 18.00-20.00. Målningar av Anna Retulainen. Vice lantrådet Britt Lundberg öppnar utställningen.

ONSDAG 5.3

CAFÉ

■ ■ Mariehamn Margaretagården kl 14.00. Önskesångscafé med kontor Kaj-Gustav Sandholm.

FÖRELÄSNING

■ ■ Lagtingets plenisal kl 18.00-20.30. "Indraget kort hindrar inte en rattfyllerist att fortsätta köra bil". Hans Laurell, expert på trafiknykterhet.

NÖJE

■ ■ Arkipelag nattklubben kl 22.00. Dj Tony.
■ ■ Parks bar kl 22.00. Blandad musik från baren.

Den 24 februari 2008 klockan 03.54 föddes den här lilla gossen som skall heta Gustaf, Otto, Napoleon. Han är lillebror till Fanny 1,5 år, Emilia 11 år och Mark 14 år. Föräldrar är Benita Procopé och Arne Selander. Familjen bor på Västra Esplanadgatan 2 i Mariehamn. Foto: PRIVAT

Linnéa Ingrid Margareta, som hon ska heta, föddes den 29 februari kl 00.24 med vikten 3.330 gram och längden 50 cm. Föräldrar är Sarah och Joel Stenroos på Movägen i Mariehamn. Storasyster Noah är 1,6 år. Foto: JONAS EDSVIK

Pirjo och Toni Högbäck i Mariehamn fick sitt andra barn den 1 mars kl 07.13. Flickan vägde vid födseln 3.150 gram och var 48 cm lång. Storebor Emil är 3 år och 3 månader. Foto: JONAS EDSVIK

Konsert

med Mikael Svarvar

lördag 8 mars kl 19.00 i St Görans kyrka.

Fritt inträde.

Arr. Mariehamns församling

Kom ihåg

■ ■ **ABF-Åland:** Motionsgymnastik varje måndag kl 18.30 i Strandnäs skola (Norra) nya och "gamla" deltagare är välkomna.

■ ■ **Al-Anon:** Anhöriga och vänner till alkoholister, träffas på Margaretagården alla tisdagar och fredagar, kl 19.00.

■ ■ **Folkhälsan i Lumparland:** OBS! mars-april håller Folkhälsan ingen lättgymnastik på skolan på tisdagar, utan vi vill att du deltar i medelgymnastiken på Furuborg på tisdagar 19-20!

■ ■ **Fornföreningen Fibula:** Filmkväll för medlemmar i Ålands museum torsdag 6.3 kl 18.30. Vikingafilm "Korpen flyger".

■ ■ **Geta marthaförening:** Möte torsdag 6.3 kl. 19.00 i Geta Hemgård.

■ ■ **Kvinnfolk:** Alla spelmän välkomna på Öppet hus i Önningebymuseet på fredag 7.3 kl 19.00. Spel och kaffe som vanligt.

■ ■ **Mariehamns marthaförening:** Månadsmöte tisdag 4.3 kl 13.00 i Villa Carita. Lisbeth Nordlund från Mariehamns församlig medverkar. Kom i håg att ta med vinsterna, samt det ni har stickat för Hoppets Stjärna. Gamla och nya medlemmar välkomna.

■ ■ **Mellersta Finströms marthaförening:** Möte tisdag 11.3 kl 19.00. i Marthastugan på Breidablick. Undervisning i "två-ändstickning".

■ ■ **Norra Ålands pensionärer:** Sång- och danscafé i Breidablick onsdag 12.3 kl 13.30. OBS! tiden.

Ålandiabologen informerar om familjepension och arbetspension samt olycksfallsförsäkring. Lotteri. För musiken står på trummor Lars-Ove "Lasso" Haglund, bas Karl-Olof Westerlund, gitarr Ulf "Uffe" Andersson, dragspel Kalle Lund, Arthur Idman, Alfons Dahl, Olle Gällroos, Bror Gammel och Christer Liewendahl. Buss 1, Sundqvists buss, avgår från bussplan i Mariehamn kl 12.15 till Godby (Rosengård), Kvarnbo, Kroklund samt Pålshöle (Sarling) till Breidan. Buss 2 avgår från Kroklund (Sundqvists garage), Geta kyrka via Vandö, Torrbolstad till Breidan. Anmälningar till Sundqvists buss tel 22 570. Välkomna.

■ ■ **Sund kultur:** Årsmöte på Klippan söndag 9.3 kl 14.00. Allmänheten välkommen, vi bjuder på kaffe med dopp. Efter mötet visar Ålandstomtenfilm från resan till Hong Kong.

■ ■ **Södra Ålands Marthaförening:** Möte onsdag 5.3 kl 19.00 hos Gunnel B. Välkomna!

■ ■ **Vårt hjärta/Hjärtebarnen:** Månadsmöte tisdag 4.3 kl 18.00 i Handicampen, bl a diskussion om sommarens program, resa och som-mardag.

■ ■ **ÅBSK:** Hundpromenad söndag 9.3. Ypperligt tillfälle att socialträna valpar och unghundar. Tag med fika. Start från butiken i Kroklund, V. Saltvik. Ledare Annette Mattsson 0457 361 3020.

■ ■ **Ålandsfuchsian:** Resa till Älvsjö, trädgårdsmässan, söndag 13.4. Avfärd 07.15 från bussplan i Mariehamn via Eckerö. Kort shop-

pingpaus i Norrtälje. mässbesök till stängningsdags. För anmälan och mer info ring 15 386 Rosita, 38 039 Sussie eller besök vår hemsida www.alandsfuchsian.ax

■ ■ **Ålands frimärkssamlarförening:** Möte hålls onsdag 5.3 kl 19.00 i Ålands bildningsförbunds lokal, Ålandsvägen 36.

■ ■ **Ålands reumaförening:** Månadsmöte på Röda Korsgården torsdag 6.3 kl 19.00. Välkomna.

■ ■ **Ålands skogsmannaklubb:** Vinterns skogsfärdighetstävling hålls torsdag 5.3 med samling vid Söderby Cafe i Lemland, kl 1300. Månadsmöte samma dag vid Skogsägarförbundets kontor i Godby, kl 19.30.

■ ■ **Ålands synskadade:** Tema-kväll på Ankaret måndag 10.3 18. Sven-Olof Eriksson håller i program-met. Välkomna. Ingen borstbindning måndag 10.3. Vårterminens sista borstbindardag blir måndag 17.3 kl 11-14. Vi påminner om gymnastiken skall bli av. Hör av er till Bern Löfman 0457-343 12 02 omgående. Boccia fortsätter på Ankaret torsda-gar kl 12-15.

■ ■ **Åländska Studentföreningen i Helsingfors:** Årsmöte tisdag 11.3 kl. 19.15 under Kupolen, Mannerheimvägen 5 B, H:fors. Stadgeenliga ärenden samt val av styrelsemedlem och godkännande av verksamhetsplan, budget och miljöplan.

Ålandsbygge? En motorseglare från 1963 – men var är hon byggd? Foto: PRIVAT

Var kan båten vara byggd?

Tony Wolter i Ulricehamn i Sverige äger denna båt som kan vara byggd på Åland. Nu ber han Nya Ålands läsare om hjälp att ta reda på var båten är byggd.

Efterlysningen gäller en större motorseglare byggd i Hondurasmahogny 1963, enligt uppgift på Åland. Men vilket/vilken kan båt-varvet/byggaren vara? Tony Wolter håller på att totalrenovera båten och det

är mycket värdefullt för honom att få reda på var hon är byggd någonstans. Alla som kan ge upplysningar kan kontakta ägaren via e-post: sinneku@telia.com (ka-f)

Telefonkatalog med gula sidorna på nätet. www.nyan.ax

Lagtinget till landet

■ Lagtingledamöterna skall bekanta sig med landsbygden på fredag. Det är Landsbygdscentrum som tagit initiativ till en studietur till "ett av Åland viktigaste kluster, lantbruk och livsmedelsindustri". De lagtingsledamöter som är intresserade skall besöka Chipsters och Dahlmans slakteri i Mariehamn, Ålands träd-

gårdshall och ÅCA-mejeriet i Jomala och Östergårds mjölk i Sund. Sedan bär det av via Landsbygdscentrum i Jomala gård innan det hela avslutas med lunch i Ulfby gård och information om företaget. I bussen mellan besöksstationerna informera landsbygdscentrum om sina olika verksamheter. (uw)

■ **Agneta Karlström** i Brändö låter meddela angående sin födelsedagsnotis i Nya Åland den 8 februari, där det stod att hon är merkonom, att det kan tillfogas en examen som företagsekonom YH från Högskolan på Åland 2003, samt ett Advanced Certificate International Business från University of central Lancashire England 2002.

■ **Ninna Dugin** har avlagt magisterexamen i scenografi vid Universitetet Laban för scenkonst i London. Hon är nu också anställd som scenograf vid The Royal Shakespeare Theatre Company The Globe i London.

Annonsera i den tidning du själv läser!

Ring och tipsa!

0457-313 4444

Nya Åland

VI FRÅGAR våra politiker

tisdagen den 4 mars kl. 18.30 i Rangsby skola

Vi har inbjudit liberala lagtingsledamöter och skall diskutera bl.a:

- vattenskyddsplaner, avloppsutbyggnad, Mise, konsumentombudsradgivningen, Lissabon-fördraget, gång och cykelvägar...

Alla välkomna!

Servering

Liberalerna i Saltvik i samarbete med andra liberala lokalavdelningar på norra och östra Åland

SJÄLVSTYRELSEPARTIET FÖR HELA ÅLAND

liberalerna

SPELA
BINGO
med lyckotavla

På PAF Casino
på Torggatan 14
alla **TORS**DAGAR kl. 19

- 5 raders BINGO
- Lyckotavla, vinster 34€ – 336 €
- Kvällens poängplockare: 3 kg kaffe och 1,5 kg kaffe

ÖMSEN PRESENTERAR STOLT

APRIL KOMMUNIKATION

Nina Andersson

En kvinna.
Två arbeten.
Många uppdrag.

Ömsens
Nina
från Erik Pers

NÄR HON INTE SKÖTER GÅRDEN SÄLJER HON LANTBRUKSFÖRSÄKRINGAR.
RING NINA PÅ 27 640. ÖMSEN – DITT EGET FÖRSÄKRINGSBOLAG.

ÅLANDS ÖMSESIDIGA
FÖRSÄKRINGSBOLAG

KÖPMANSGATAN 6, AX-22100 MARIEHAMN ÅLAND. TELEFON +358 18 27 600 INFO@OMSEN.AX WWW.OMSEN.AX

Jan Kronholm
Epost: jan.kronholm@nyan.ax
Telefon: 528 466

kultur

”

Nätet har en förmåga att utveckla det narcissistiska, det förenklade och ytliga på fördjupningens bekostnad. Tänk bara på bloggandet och all den verbala smörja som sprids den vägen.

GUSTAF WIDÉN I SVENSKBYGDEN

Hon söker konstens kärna

Färger. En blommålning som ser ut att vara i färg trots att själva motivet målats i svartvitt och gråtoner.

Stora format. En del av utställningen arbeten utgörs av målningar i storformat.

Hon målar stilleben men egentligen är det konsten själv som utgör hennes tematik.

Anna Retulainen som nu presenteras i Ålands konstmuseum kan sägas söka själva konstens kärna.

Ålands konstmuseum håller två utställningar med enskilda konstnärer per år, en viks för ålänningar medan man i den andra presenterar konstnärer utifrån.

Anna Retulainen hör till de kända namnen inom den finländska samtidskonsten. Hon är född 1969 i Orimattila men numera verksam i Helsingfors. Hon var en av kandidaterna för Finlandia-priset 2004 och höll i höstas en uppmärksam utställning på Amos Anderssons konstmuseum i Helsingfors.

Konsthistoria

Anna Retulainen berättar att hon sökt sig framåt i sitt måleri via ett stort intresse för konsthistoria. Hon har också vistats mycket i Italien och överhuvudtaget studerat konstens historia.

Bland de tre stora motivkretsarna, människor, landskap och stilleben, har hon stannat för stilleben. Att hon valt bort människor och landskap beror på att hon inte vill att betraktarna skall jämföra målningarna med verkligheten och fundera på om den eller den detaljen stämmer. Lite av samma skäl har hon också låtit bli att ge målningarna namn. Namn kan styra betraktarens tankar.

Men hennes stilleben är inte heller passivt avbildande. Ofta finns inte de stilleben hon målar i verkligheten

som en ordnad uppställning.

Bananer...

På en av utställningens stora dukar avbildar hon en klase bananer och just den målningen från 2003 är något av en utgångspunkt och grundbult i kollektionen.

– Att jag målade bananer beror på att bananer är en frukt som jag själv ogillar. Jag har också målat äpplen och apelsiner, men det slutade ofta med att jag åt upp frukterna innan målningen var klar, säger hon med ett leende.

– Men många av mina målningar är nog inga riktiga stilleben. Jag målade till exempel en serie med stora blommålningar där solrosorna är van Gogh-inspirerade och där jag använt tuschteckningar som grund.

Ljus och rytm

I de flesta fall använder hon endast svartvitt och gråtoner. Att målningarna ändå ser ut att vara gjorda i färg beror på att den bakgrund hon målar på har färg.

Hon beskriver också sitt måleri som ett sökande och hon arbetar med grundfrågorna kring ljus och rytm. Och hon säger att hon är intresserad av hur betraktarna arbetar vidare på och fulländar hennes motiv.

– Som jag ser det är ju inte en målning vare sig en blomma eller en banan. Den är färg, bara färg.

Spänningsfält

Anna Retulainen säger också att hennes arbeten tillkommer i spänningsfältet mellan kaos och harmoni.

– Det är ett slags sökande efter balans. Kaos och harmoni kan mötas och komma

Sökare. Anna Retulainen är något av en sökare inom konsten. Hon berättar att hon via konsthistorien kommit till sitt stillebenmåleri.

nära varandra men går de in i varandra så är det bara att börja om.

I det praktiska arbetet, särskilt med de stora målningarna, arbetar Anna Retulainen mycket på energi och intuition. Hon målar på golvet och dukarna är just så stora att hon kan nå över hela ytan.

– De har mänskliga mått, säger hon och håller ut ar-

marna för att visa att de ryms inom en famn.

I utställningen visar hon också en del arbeten i litet format, men understryker att det bara gäller formen.

– De är inte alls små för mig och kan ta mycket längre tid att måla än de stora. Och för mig är de precis lika viktiga. De stora målningarna kan ibland faktiskt utgöra ett slags skisser för de små.

– Att måla i det lilla formatet är ett slags meditation, tillägger hon.

Intuition, meditation, men inte så mycket av tänkande i själva målandets process.

– Jag cyklar minst tre månader om året och det är då jag tänker, säger Anna Retulainen.

Vernissage på utställningen är det i kväll, tisdag, kl. 18-20 i konstmuseet och den

som vill höra mera om Anna Retulainens målande och konstsyn har möjlighet att höra henne i serien möten kring konst tisdagen den 11 mars kl. 18.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Foto: ANDREAS DIENERT
foto@nyan.ax

Nybyggarna i Mariehamn,

de som sysslar med att bygga upp miniatyrstaden, presenteras nu för hela Svenskfinland när FST5:s lokal-tv-fönster sänder ett inslag om arbetet lördagen den 8 mars.

Lokal-tv-fönstret innehåller denna gång inslag från Ålands TV, NY-TV i Nykarleby, Sundom TV och Pedersöre TV. Från Åland visas programmet Nybyggarna som visar hur "Gråa Pantrar" återskapar 1920-talets Mariehamn.

I exakt skala byggs stadens kvarter upp i miniatyr. Hus, staket, grusgångar, planteringar, människor och djur – allt finns där. **Kaj Grundström** intervjuar några av de snickrande män och kvinnor som håller på med detta precisionsarbete, skriver programledare **Ulla Mangs** i ett pressmeddelande.

Bo Kronqvist i Nykarleby intervjuar konstnärinnan **Beatrice Eklund**, som målat bl.a. altartavlan i Lestijärvi kyrka.

Harry Paro på Sundom TV har träffat **Susanne** och **Clas Holm**, som uppträder i en country-show på Teneriffa.

En arbetsgrupp i Pedersöre har återskapat livet på Fagerbacka fäbod i Purmo. Det fjärde avsnittet av den filmen handlar om de sysslor man utförde på fäboden ifall man blev kvar där under dagen. Man band till exempel kråkriskvastar och fyllde vinterns behov av vispar. □

Finlandssvensk barnteaterfestival

skall det bli i Närpes där Teaterkalaset, arrangeras veckoslutet 18-20 april. Teaterkalaset är öppet för finlandssvenska barn-teatergrupper och enskilda teaterintresserade i åldern 7-12 år.

Under veckoslutet kommer deltagarna bland annat att få jobba i olika workshops som anknyter till teater. Dessutom finns det möjlighet för grupper som har färdigt inövade pjäser att spela upp dem inför de övriga deltagarna som fungerar som publik.

Intresserade barnteatergrupper skall anmäla sig senast den 15 mars. Även enskilda deltagare som inte ingår i någon grupp, men är teaterintresserade, kan delta i festivalen och anmäler sig enligt samma direktiv. Deltagande grupper skall åtminstone ha två gruppleddare med och för ledarna ordnas ett miniseminarium under veckoslutet.

Ytterligare information och anmälningsblanketter hittas på arrangören, Finlands Svenska Ungdomsförbunds (FSU) hemsida, www.fsu.fi. På frågor gällande festivalen svarar teaterkonsult, **Carola Selenius**, på FSU. Henne kan man nå per tfn (09) 7515 5100. □

Messa Nyan!
0457-323 4444

Hem med målningar om att komma bort

"Komma hem" heter hennes utställning men målningarna som Camilla Edström visar i Kakelhallen handlar egentligen om att komma bort.

Komma bort i den meningen att människor försvinner.

Camilla Edström berättar att hon arbetat konceptuellt med det hon nu visar. Det handlar om människor som försvinner på olika sätt. Hon har i sitt förarbete bland annat studerat hur polisen gör eftersökningar vid försvinnanden och ett tag läste hon en hel del om finska mord.

– Sådant som fallet med **Kyllikki Saari**. (Ett mycket omtalat och ouppklarat mordfall på femtiotalet.)

Springer

I utställningen som genomgående består av akrylmålningar finns till exempel en serie med bilder av personer som springer bort från betraktaren. Man kan associera till unga människor i joggingspår som kanske springer undan någon eller något. "Att försvinna heter serien".

Camilla Edström kommer från Hammarland och studerar sedan fyra år bildkonst i Sverige.

– Efter gymnasiet sökte jag till konstlinjen vid Eskilstuna folkhögskola och fortsatte sedan mina studier vid Örebro konsthögskola, berättar hon.

Självständigt

De målningar hon nu visar har delvis tillkommit under studierna under en period på ett och ett halvt år. De kan också sägas ha tillkommit ut-

Ställer ut. Camilla Edström, studerar konst i Örebro, och ställer nu ut på Kakelhallen i Mariehamn.

anför själva undervisningen eftersom Örebro konsthögskola låter de studerande arbeta med stor självständighet.

Camilla Edström har tidigare ställt ut i flera samutställningar men också haft en egen utställning på ett galleri i Eskilstuna.

Och vad händer när du är klar med utbildningen i Örebro?

– Jag hoppas ju komma in på någon fortsatt utbildning, helst på Konstfack i Stockholm eller på konsthögsko-

lan i Malmö. Det tar tid att bli konstnär, säger Camilla.

"Finissage"

Hon är nyss hemkommen från en resa i Sydafrika och måste nu tillbaka till Örebro och studierna. Därför öppnas utställningen i Kakelhallen utan vernissage. I stället skall det bli något som Camilla kallar "finissage" när utställningen tar slut lördagen den 29 mars.

– Alla intresserade är välkomna då. Det blir också

musik av **Frank Hagström** som spelar "ghetto industrial", säger Camilla.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Foto: ANDREAS DIENERT
foto@nyan.ax

Försvinnanden. Ett av arbetena ur serien "Att försvinna".

Akvarell och olja med Elvi Henriksson

Det har gått några år sedan Elvi Henriksson ställde ut senast. Men nu visar hon akvareller och ett par oljemålningar på Galleri Fäktargubben.

Nyan träffar Elvi Henriksson i galleriet mitt i hängningen av utställningen. Om alla arbeten som hon packat upp kommer att rymmas med vet hon inte i det skedet, men det mesta får troligen plats.

Hon berättar att hon senast hade en egen utställning på skeppargården Pellås i Lemland.

– Det var för flera år sedan, före branden.

Länge aktiv

Elvi Henriksson är en av veteranerna inom den lokala åländska konsten. Hon berättar att hon var med redan när Ålands konstförening kom till i början av femtiotalet.

– Jag var med på mitt första målarläger redan år 1953 – för 55 år sedan – och mitt senaste var förra sommaren, ett läger tillsammans med målare från Åland, Åboland och Roslagen, berättar hon.

Föreläsningar

Utöver den kursverksamhet som målarlägren erbjuder har Elvi Henriksson bland annat gått på kurser i Rey-

Olja. Klippformationer återfinns på flera av målningarna. Den här i olja.

bekiels konsthögskola i Sverige och på föreläsningar om konst med **Carlo Derkert**.

Utställningar, resor

Hon har genom åren deltagit i många samutställningar, inte bara på Åland utan också i Sverige och på fastlandet. Flera egna utställningar har hon också hållit, en av dem i Ålands konstmuseum.

Inspirerande målarresor har hon också varit med på, till Norge, Frankrike, Storbritannien och Spanien. I utställningen på Fäktargubben kan man också se resultat av detta, bland annat i målning-

ar från Norge och Spanien.

På frågan om hur mycket hon målar svarar Elvi:

– Det går lite i perioder. Jag har haft långa uppehåll emellanåt.

Mest akvarell

Numera är det främst akvarellmåleriet som gäller men de två oljemålningarna i den nu aktuella utställningen hör till det senaste tillkomna bland det hon visar.

Vernissage på utställningen är det på torsdag, den 6 mars kl. 18-20, och den kan därefter ses i galleriet till den 5 april.

Ställer ut. Elvi Henriksson ställer ut på Galleri Fäktargubben. Med finns bland annat en akvarell med träd målad på Lemböte förra sommaren.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Foto: ANDREAS DIENERT
foto@nyan.ax

Först undervisade mamman – sedan var det distansplugg

Daniel har inte gått en enda dag

Han har 17-årshästsvans. Han har 17-årsfjun på hakan. Han är rymdintresserad, fiffig som få, pratsam och social och lagom glad. Tja lagom på alla sätt.

Men. Daniel Korpi-Kastinen har inte gått i vanlig skola en enda dag i hela sitt liv. Hemma samsas han i en liten etta med mamma och pappa. Och trivs.

Familjen Korpi-Kastinens lägenhet ligger på gaveln av radhuset i Kumlinge Enklinge. Den är så liten att vi har svårt att hitta den först. Här bor mamma **Anne Korpi-Kastinen**, som är sjukpensionär, pappa **Lauri Kastinen**, som arbetar vid fiskodling och så sist men inte minst **Daniel Korpi-Kastinen**, 17 år.

Det är han som öppnar dörren. Han är artig och snäll och berättar gärna om sin speciella uppväxt.

Det är trivsamt och trångt i hemmet. Två stora datorer – två hemmabyggen – dominerar köket. Den som arbetar vid datorn sitter inklämd mellan spisen och kylskåpet. Utskrivaren och kopian finns under ytterkläderna i den lilla hallen.

I vardagsrummet finns en säng till mor och far, en soffgrupp och så i hörnan Daniels säng. Mamma visar katten som trivs i bastun.

Alla verkar tycka det är okej. Det går bra.

Men ja, familjen är på väg att flytta till något större. Småningom.

– Ja ja, vi har tänkt många gånger att vi behöver större utrymmen, säger Daniel, men någon flyttning har liksom inte blivit av bara.

Livsstilen vittnar om att familjen minst av allt är prylgalen. Materiella ting betyder föga. Däremot har speciellt mamma Anne en stark Gudstro.

– Jag är troende på mitt eget sätt, säger Daniel, som många andra.

Daniel har bott på Föglö, i Mariehamn och i Saltvik under sin uppväxt och har alltså haft tillgång till vanlig skola inom rimliga avstånd. Men i stället

var det så att familjen valde hemundervisning.

– Jag har varit svårt sjuk i anorexi, berättar mamman Anne. Jag har många gånger blivit ordinerad att vara utåtriktad och skaffa mig hobbyer och träffa folk. Men det hjälpte mig inte. Jag ville vara hemma och ta tillvara på tiden med Daniel. Gud gav mig en andra chans att

leva. Att undervisa min pojke gav en mening åt mitt liv.

Och Daniel har varit helt nöjd med arrangemanget.

– Den största fördelen är att man inte behöver sitta och vänta in de andra, säger han.

Från ettan till sexan var Daniels undervisning knuten till Strandnäs skola. Dit for han med mamma en gång i månaden för att skriva prov och få nya böcker.

– Vi fick mycket hjälp från lärarna där. De var mycket hjälpsamma, berättar Anne.

Är du inte orolig över att du har knutit honom för nära dig?

– Jodå, det har vi tänkt på förstås. Vi har tänkt mycket på det. Nu är det nya tider. Nu är han snart vuxen och ska vidare i livet. Men man blir inte 18 år över en dag, när han var liten pojke fungerade det här för oss.

Vid frågan om det känns som han "räddat" mamma svara Daniel obekymrat:

– Äh, det har ordnat sig.

När Daniel var i 10-årsåldern kom familjen till Enklinge. Då ville läraren ha honom till skolan som fanns på ön då och senare talades om att han skulle börja högstadiet på Kumlinge. Men i stället började han med undervisning från Sofia distans, en skola med säte i Stockholm med grundskoleundervisning på svenska över hela världen.

– Jag har alltså gått högstadiet i Sverige och har svenskt grundskolebetyg.

Nu är det ett år i Vasa som gäller, men Daniel är på väg tillbaka till Stockholm och en systerskola till Sofia distans, Värmdö distans, för att gå klart gymnasiet där.

– Det är en mycket bra skola. Bland annat har samtliga lärare lovat att alltid ge svar inom 24 timmar. De är engagerade och det är roligt att hålla kontakt

med klasskamraterna över hela världen.

Det finns ingen lag som säger att alla barn måste gå i skolan, påpekar de båda. Men nog att alla barn ska få undervisning ordnad för sig på något sätt. Frågan är sedan bara vem som ska betala.

– Högstadiets läromedel gick inte landshövdingens regering med på att stå för, berättar Anne. Så

skolan betalades med min sjukpension.

Nu hör det till saken att Daniel verkar vara en studiebegåvning. Matte, fysik och engelska är hans favoritämnen.

– Eftersom jag själv själv kan anpassa min skoltid så har jag haft möjligheten att läsa på mitt eget sätt. Det går bra i skolan, så det fungerar för mig.

– En annan fördel med att få hemundervisning är

att man lär sig tänka fritt, säger han. Man formas inte till någon fyrkant. Dessutom tränas man i kritiskt tänkande. Man tror inte okritiskt på allt som folk säger.

Rymden är Daniels stora fritidsintresse. Han sparar som bäst till ett pråktigt teleskop, ett med 260 gångers förstoring. Han vill dessutom ha en speciell kamera som man kan ta bilder av rymden med.

– Helst en avancerad ka-

"Man behöver inte sitta och vänta in de andra"

Litet utrymme. Det gäller att hålla sams om tre individer plus en katt ska rymmas på 36 kvadratmeter. Här är föräldrarnas säng med Daniels utsmyckning av diverse slag på väggarna

CD-skivor med vetande. Att det funkar att lära sig matte och engelska i datorn kan man förstå. Men här från Sofia distans finns också cd:n med hemkunskap, trä- och metallslöjd, idrott och musik.

i vanlig skola

Fakta/Hemundervisning

■ Daniel Korpi-Kastinen är den ende på Åland som erhållit hemundervisning under hela sin skolgång.
 ■ Många genier har i forna tider fått hemundervisning, som **Albert Einstein, HC Andersen, Mozart, Leonardo da Vinci** och många fler.
 ■ Enligt lagen finns inte skolplikt, men väl läroplikt.
 ■ Det är vid inskrivningen familjen meddelar att barnet ska gå i skolan. Önskas hemundervisning ska det meddelas till skoldirektören.
 ■ Varje skola måste dock kolla upp att en elev som undervisas hemma får de rätta kunskaperna.
 ■ Sofia distans har cirka 500 elever över hela världen. Hemsidan finns på www.sofiadistans.nu
 ■ Värmdö distans, där Daniel ska fortsätta gymnasiestudierna, har adressen www.dist.gy.varmdo.se
 ■ Daniels favoritsida om rymden finns på science.nasa.gov

Daniel i skolan där hemma. En halvmeter från kylskåpet ungefär håller Daniel Korpi-Kastinen till när han studerar. I vanlig skola har han inte gått en enda dag. Lärarna ger uppgifter, korrigerar och ger beröm genom internet. Datorerna är hemma-byggen.

mera, en sådan som når ut-anför vårt solsystem.

Den åländska skärgården är bra för stjärnskådning, ljusföroringarna är ringa.

Naturligtvis ska studietalangen Daniel satsa på universitet småningom. Hans planer för framtiden består i att studera till civilingenjör i rymdteknik i Umeå. Till sommaren ska han fara ditt och stifta närmare bekantskap med staden.

– Just nu trivs jag i mina två världar. Jag fiskar och seglar med kompisarna och går med i ålgdrevet och sedan kommunicerar jag med kompiserna i Kina på datorn.

KIKI ALBERIUS-FORSMAN
kiki@nyan.ax
 tfn 528 451

Foto: ERKKI SANTAMALA
erkki.santamala@nyan.ax
 tfn 528 470

”Just nu trivs jag i mina två världar. Jag fiskar och seglar med kompisarna och går med i ålgdrevet och sedan kommunicerar jag med kompiserna i Kina på datorn.”

Radhuset på Enklinge. På norra gaveln är ingången till familjen Korpi-Kastinens hem. Nu är de tre småningom på väg bort från ön.

Alltid nära dig 3-9.3

Revbensspjäll

..... kg **5,90**

Entrecôte

..... kg **13,95**

Lätta linjen medwurst
 (EP 20,90/kg)

.....pkt **2,09**

Skärgårdsost

700 g, laktosfri (EP9,27/kg)

PIRKKAkg **6,49**

Långsamofin hålkaka

320 g (EP 4,53/kg)

ALANDS BAKARN st **1,45**

Syltmunk

70 g (8,57/kg)

ALANDS BAKARN st **0,60**

Skärgårdswienerkorv

.....st **7,99**

Internationella kvinnodagen 8.3

Rosenbuketter

10 st , *Rejäl handel*

PIRKKAbukett **4,90**

Rico Royal Gala äppel
 Italien

.....kg **1,49**

EXTRA

God betjäning. För dig.

• **Mariehamn:** Citylivs,
Malins Livs,
• **Brändö:** Einar Holmberg
• **Geta:** Getaboden
• **Föglö:** Föglöbutiken

• **Jomala:** Sven Mattsson
• **Lumparland:** Matboden
• **Vårdö:** Vårdö Närbutik
• **Saltvik:** Kvarnbo Butiken

PLUSSA

**MARS MÅNADS
 PLUSSA ERBJUDANDEN
 GÄLLER 3-31.3**

Mormors köttbullar

300 g

MED PLUSSAKORT

(EP 5,00/kg) ... 2 pkt **3,00**

UTAN PLUSSAKORT

(EP 6,36/kg) pkt **1,99**

Uncle Bens långkornigt ris

1 kg

MED PLUSSAKORT

(EP 2,00/kg) 2 st **4,00**

UTAN PLUSSAKORT

..... st **2,29**

Golden Cap cider

0,45 l

MED PLUSSAKORT

(EP 4,66/l)st **2,30**

UTAN PLUSSAKORT

(EP 5,33/l) st **2,60**

Apelsiner

1,5 kg **PIRKKA**

MED PLUSSAKORT

(EP 1,12/kg) påse **1,69**

UTAN PLUSSAKORT

(EP 1,43/kg) påse **2,15**

Tvillingträff. När det är tvillingträff hemma hos Kim Syväluoma och Sandra Sjövall är det fullt hus. Nerifrån från vänster: Malte, Kim Syväluoma och Emma, Sandra Sjövall och Frida, Ilona Ahlfors och Mathias. Uppifrån från vänster: Camilla Gunell och Herman, Mackie Bolin och Oliver, Nina Österlund och Elin samt Christoffer Ahlfors och Minnea. Herman och Maltes pappa Michael Grüner saknas på bilden.

1 + 1 = 2
2 + 2 + 2 + 2 = 8
8 = fullt upp

När dörren öppnas är en stor barnvagn det första vi ser. I barnvagnen ligger en liten bebis och sover sött, trots att vi från vardagsrummet hör gråt, skrik och gurgeljud.

Det är tvillingträff hemma hos Sandra Sjövall och Kim Syväluoma i Österkalmare.

I nom loppet av två månader föddes inte mindre än fyra tvillingpar på Åland. I december kom det första paret till världen, och i januari föddes sedan tre par till.

I söndags träffades familjerna i Kalmarnäs för att prata och utbyta erfarenheter och tips.

– Vi träffades tre gånger medan vi väntade barnen, träffar som ordnades via rådgivningen. Nu är det andra träffen sedan barnen föddes, berättar föräldrarna.

Äldst av tvillingparen på träffen är **Elin** och **Oliver**. De föddes två månader för tidigt och kom till världen redan i december i fjol. Mamma och pappa heter **Mackie Bolin** och **Nina Österlund**.

Övriga tvillingpar är **Christoffer** och **Ilona Ahlfors** gullungar **Minnea** och **Mathias**, **Michael** och **Camilla Gunells** ögonstenar **Herman** och **Malte** samt **Kims Syväluomas** och **Sandra Sjövals** småtingar **Frida** och **Emma**.

Chockade

Bebisarna gnyr. Ett par sover tysta i sina sitters. Några ammas och en gråter hjärtskärande tills dess att mamma har ammat brorsan färdigt och får tid och möjlighet att trösta.

Det är fullt upp vad?

– Ja, nästan hela tiden. Någon gång får man en liten paus, men det är inte ofta, bekräftar Kim.

Vad tänkte ni när ni fick beskedet att ni väntade tvillingar?

– Jag blev chockad. Vi tittade på ultraljudet i flera minuter och såg bara ett foster. Sedan mitt i allt såg vi ett till. Min andning blev konstig, säger Mackie.

– Man blev chockad samtidigt som det kändes häftigt, tillägger Christoffer.

– Och positivt överraskad. Det blev som dubbel glädje, säger Kim.

– Det var nog både glädje och panik samtidigt, konstaterar Camilla.

Svårt att räcka till

När tvillingarna väl anlände upptäckte föräldrarna snart att det var väldigt svårt att få tiden att räcka till.

– Två föräldrar är tillräckligt när man får ett barn, när man får två borde

Svårt att räcka till. Som förälder till ett tvillingpar kan det ofta kännas som att man inte räcker till. Det berättar föräldrarna vi träffar. För bebiserna kan det bli mycket tid i sittern medan mamma tar hand om syskonet.

man egentligen vara fyra föräldrar, säger Camilla.

Föräldrarna på träffen säger att det ofta känns som att de inte räcker till.

– Det är som ett löpande band; mata, byta blöja, lägga. Och sen nästa. Det blir inte så mycket tid över för att gulla med barnen, säger Christoffer och får medhåll av de andra. De konstaterar att det går hyfsat så länge båda föräldrarna är hemma, men när man blir en förälder på två barn är det inte längre så lätt.

– Det är svårt att hålla båda i famnen samtidigt. Plötsligt tappar den ena tutten och då har man inga armar kvar för att plocka upp den. Det blir mycket tid för barnen i sittern, säger Mackie.

Föräldrarna säger att nätterna med

tvillingarna är jobbigast. En kanske sover i fem timmar innan den vill ha mat medan den andra vaknar redan efter tre timmar och är hungrig.

– De är inte automatiskt synkade...

Mer pappaledigt behövs

Som pappa till ett tvillingpar får man ta ut 60 dagar i föräldraledighet.

– Pappaledigheten borde vara dubbelt så lång. Det är svårt i början och pappan borde få vara hemma tills man har fått alla rutiner att fungera, att mamman kan mata själv till exempel, säger föräldrarna.

Camilla och Michael är de enda av de åtta föräldrarna som har barn från förut.

– Vi har en femårig flicka. Hon får bara gå deltid på dagis nu när jag är hemma, och de dagar hon är hemma har man tre barn att ta hand om själv. Det borde vara andra regler för det när man får tvillingar, säger Camilla.

Bebisarna sträcker på sig. Det är dags för fotografering och Minnea och Mathias som hittills har sovit lugnt i sina sitters blir uppväckta för att läggas på mattan tillsammans med de övriga sex. De protesterar lite men finner sig sedan snabbt i att väckas och läggas i virrvarret av småbarn på golvet.

– Okej, då försöker vi lägga dem så alla tittar hitåt, säger fotografen Erkki glatt.

Just det. Lättare sagt än gjort du Erkki.

MALIN LUNDBERG
malin.lundberg@nyan.ax

Foto: ERKKI SANTAMALA
erkki.santamala@nyan.ax

Bebisar på bred- den och höjden.

Inom loppet av två månader föddes inte mindre än fyra tvillingpar på Åland. Här är de. Till vänster nerifrån: Mathias, Frida, Emma och Malte. Till höger nerifrån: Minnea, Elin, Oliver och Herman.

Mazda 2

En sportigare profil

Från en rullande korvkiosk till en sportig kupé. Njäe, riktigt så radikal är inte förändringen av lilla Mazda 2. Under skalet finns det praktiska kvar och föregångaren var också rolig att ratta och kunde tilltala ögat trots sin höga och kantiga profil.

Nyan PROVKÖR

Nya Mazda 2 har ändå en betydligt tuffare design, men den stora förändringen jämfört med den tidigare modellen är vikten. Mazda 2 har genomgått en ordentlig bantningskur, minus 100 kilo. 23 kilo sparades in på ökad användning av högfästhetsstål i karossen, en sak som också ökar säkerheten. Annars ökar vikten hos nya bilar när man ökar vridstyvheten och säkerheten, men enligt den japanska tillverkaren behåller man säkerheten trots mindre dimensioner i karosstrukturen. Här har man sparat ytterligare 22 kilo och i hjulupphängningarna 13 kilo.

Imponerande, och inte

Och att Mazda har rätt understöds av krocktestet hos den oberoende organisationen Euro NCAP. Betyget blev högt, också i frontalkrocken, vilket är imponerande hos en småbil. Det som inte imponerar är att Mazda i Finland valt att inte ha antisladdsystemet som standard. Som köpare måste man då välja bort den billigaste varianten Mazda 2 och betala till 900 euro (dyrt!) i Elegance-utförandet. Att köpa en ny bil i dag utan antisladdsystem ser jag som uteslutet. Så viktig är denna säkerhetsgrej!

Liten och stor

Mazda 2 är mindre än flera av de konkurrerande småbilarna, som Peugeot 207 och Opel Corsa. Det märks främst i bagageutrymmet som inte hör till de största i klassen, medan man sit-

Sportig pendlare. Ett sportigt yttre, kul vägegenskaper, bränslesnål motor och hyggliga utrymmen gör nya Mazda 2 till ett attraktivt val i småbilsklassen. Den räcker till för de flestas transportbehov, men konkurrensen i klassen är benhård. Interiört härskar svart hårdplast, men ratten liknar i alla fall den i öppna sportbilen Miata.

ter förvånansvärt bra i baksätet. Den sportiga profilen till trots, måste man ändå konstatera att den lilla bilen också har praktiska egenskaper.

Kul på vägen

Sportigheten kommer också fram vid körning, den elektriska servostyrningen förmedlar en bra vägkänsla, den högt placerade växelspaken är exakt i sina lägen och chassi och fjädring är lagom styvt för att det skall vara kul att ta de krokigare vägarna hem.

Men är man av min längd (189 cm) är det lite knepigt att hitta rätt körställning. Ratten är justerbar bara i höjd, sätet är däremot lätt att justera i alla led, men sittydnan är för kort för att ge stöd. Några längre turer vill jag inte ta i bilen, men som pendlar- och shoppingbil passar den bra.

Att Mazda 2 är lätt bidrar också till de fina siffrorna när

det gäller bränsleförbrukning, det är ju inte så långt från miljöbilsiffror trots att den är bensindriven. En dieselmotor med partikelfilter kommer i höst, men om man inte kör så mycket kan också 1,3-litersmotorn väl försvaras miljömässigt.

Motorn räcker bra till, men vid omkörningar gäller det nog att växla ner både ett och två steg, vridmomentet är långt i från en diesel.

En sak som tar ner komfortkänslan är också ett lågfrekvent vägbuller som blir rätt störande trots friktionsdäck istället för dubbdäck.

Proper

Bakom ratten är det ändå mest kul, en färd dator med utetemperatur, bränsleförbrukning både momentant och i genomsnitt och en del andra intressanta siffror bläddras lätt fram med en knapp på ratten. Där reglerar man också radio/cd:n.

Det ser propert och snyggt ut, med lysande röd instrumentering i mörkret. Svart hårdplast drar ner kvalitetskänslan, men den verkliga kvalitén håller säkert Mazda-standard. Vilket alltså är bra.

Komfort saknas

På komfortsidan saknar jag mittarmstöd, men det finns i alla fall förvaringsfack mellan stolarna med eluttag/cigarettändare och ett aux-uttag. Handsfacket är rätt litet, men tvådelat med en öppen brevlådeöppning för handskar eller tidning. Det är inte heller kylbart, trots att manuell luftkonditionering är standard. Kartläsarlampor saknas.

I baksätet sitter även jag bra som sagt och integet är lätt tack vare att bakdörrarna öppnar stort. Men det saknas en hel rad komfortdetaljer som tidningsfickor, dörrfickor, mugghållare, mittarmstöd med förvaring och

genomlastningslucka, samt läslampor.

Men nya Mazda 2 är ju ingen långfärdsbil, så man kan också se det som så att dessa saker inte behövs och att det är bättre att bilen är billigare istället.

Räcker till

I bagageutrymmet är det samma sak, man kan leva utan extra stuvfack, eluttag och kasskrokar. Men att man inte får en plan lastyta när man fäller ner bakre ryggstödet, helt eller i delar, är lite trist.

Mazda 2 räcker väl till för de flestas transportbehov på vår lilla ö. Att de praktiska egenskaperna ackompanjeras av ett tufft utseende, hög säkerhet och låg miljöpåverkan gör ju inte saken sämre.

ULF WEMAN
ulf.weman@nyan.ax
tfn 528 442

Fakta/Mazda 2

1,3 Elegance

Modell: 5-dörrars halvkombi
Pris provkörd bil: 17.800,- (priser inkl. lev.avgift) + metallfärg, antisladd = 18.350,-
Basmodellens pris: 1,3 Classic 16.100,-

Exempel andra modeller: 1,5 Touring 18.550,- / 1,5 Sport 19.550,-

Tillägg (i urval): Metallfärg 550,- / Elegance-utförandet med Tekno pack 1.700,- (antisladd DSC, elstyrda bakre fönster, utetemperaturmätare, färd dator, starkare variant av 1,3-liters motorn), Touring-utförandet 2.450,- (Elegance + främre dimljus, lättmetallfälgar 16", klimatanläggning, läderklädd ratt och växelspak, 1,5 liters motorn).
Mått(cm): längd 388,5 / bredd 169,5 / höjd 147,5 / axelavstånd 249

Bagageutrymme: 250 l
Motor: 1,3 liter, 63 kW(86 hk) 4-cylindrig bensin, max vridmoment 122 Nm/3.500 varv
Dieselalternativ: 1,4 liters kommer i höst

Prestanda: Toppfart 172 km/tim., 0-100 km/tim. 12,9 sek.

Förbrukning (blandad körning): 5,4 l/100 km
Koldioxidutsläpp: 129 gr/km (Miljöbil i Sverige: 120 gr/km /EU-mål 2012: 130 gr/km)

Säkerhet: EuroNcap fem stjärnor (34 p), antisladdssystem (DSC) tillval i Eleganceutförandet 900,-, ABS-bromsar med bromskraftsfördelning och bromsassistans, 6 krockkuddar, passagerarkrockkudden urkopplingsbar på verkstad, whiplash-skydd i framstolarna saknas, bältessträckare fram, isofixfästen för barnstolar, aktiva bältespåminnare fram, yttertemperaturmätare (i Elegance), strålkastarspolare saknas, dimljus fram i Touring- och Sport-utförandet.

Upp med nackstödet!

■Nackstödet, eller nackskyddet är en mycket viktig säkerhetsdetalj i bilen. Det skall skydda nacken för skador, särskilt om man blir påkörd bakifrån, vilket hör till de vanligaste trafikolyckorna. Resultatet av en sådan krock, även i låg fart, kan bli ett livslångt lidande. Men om nackstödet skall skydda vid en kollision, måste det vara så högt upp att huvudet också tas emot på rätt sätt när det slungas bakåt. Allt för

Fel! Så här ser det ut i allt för många bilar. Nackskyddet är justerbart, men inte justerat efter förarens längd.

Foto: FREDRIK TÖRNROOS

många bilister struntar i att ha rätt höjd på nackskyddet, det finns i sitt lägsta läge oavsett hur lång föraren är.

Nackstödet översta del skall var i jämnhöjd med hjäsan.

Avståndet mellan huvudets bakdel och huvudstödet ska också vara så litet som möjligt,

men då måste också ryggstödet vara i en mer upprätt ställning. Många ligger i bilen när de kör eller sitter som passagerare.

Sitt mera rakt upp i bilen. En förutsättning för att bilens säkerhetssystem skall fungera är förstås att man använder bilbältet, också i låga hastigheter. (uw)

Pickuper usla i krocktest

■Bilsäkerhetsorganisationen Euro NCAP har börjat krocktesta pickup-bilar. En populär bilklass på Åland bland landsbygdsboende karlar med marker och fritidsintressen eller i bygg-och entreprenörssvängen. Men den här biltypen börjar också allt mer användas som familjebilar, vilket ställer högre krav på dem säkerhetsmässigt. Antalet pickuper ökar också kraftigt i Europa, det är en populär biltyp.

Krocktestet av de tre första modellerna visar att man helst inte bör krocka med en sådan bil, i alla fall inte med en bil i samma viktklass.

Resultatet var minst sagt nedslående, särskilt för Nissan, vars Navara inte ens fick en hel stjärna av fem möjliga, utan en överstruken! Orsaken var att hytten mer eller mindre kollapsade i frontalkrocken med hög risk för allvarliga skador för förare och passagerare.

Kollapsade. Nissan Navara gjorde ett katastrofalt dåligt krocktest hos Euro NCAP. Foto: Euro NCAP

Resultatet av krocktestet har fått Nissan att besluta att förbättra krockkuddarnas mjukvara vid service av alla Navara som man sålt hittills.

Dåligt resultat blev det också för Isuzu D-Max/Rodeo med två stjärnor, varav en överstruken, medan Mitsubishi L200 klarade sig helskinnad i testen med fyra stjärnor. Men även den bilen hade ett svagt resultat i frontalkrocken. Alla tre

modeller klarade sidokrocken bra, men fotgängarskyddet var dåligt, liksom barnskyddet i bilen.

Det är inte svårt att gissa att tillverkarna nu skärper sig vid konstruktionen av pickup-bilarna. Hur man skall komma tillrätta med att de också är aggressiva mot mindre personbilar, särskilt om de är utrustade med frontbåge, är en knivigare sak. (uw)

Begagnade bilar på

Åland

LYXTRUSTAD diesel med fabriksgaranti till 20/9 2009

Volkswagen Golf 4d 1,9 Tdi "goal" -06

Medkörd: Endast 38.000 km.

105 hk diesel med partikelfilter, c02 endast 138 g, bränsleförbrukning endast 0,5/l/mil, airbags (urkopplingsbar på passagerarsidan), ESP- stabilitets-sytem, ABS-bromsar, 2-zons klimat-anläggning, cruisercontrol, CD-audio, elfönsterhissar, elspeglar med värme, backsensor, sportsäten, skivbromsar fram och bak, fullständig servicebok.

Specialpris: 22.900€

Mazda 626 GLX 2,0 Coupe -87

Medkörd: 194.000 km. Rostfri, ålandssåld, felfri kvalitetsbil med fullständig servicebok! Besiktad 27.8-08 utan någon anmärkning, elfönsterhissar fram, kassett-radio, bra sommar- och vinterdäck på fälgar.

Bortslumpas för: 1.900€

ERbil ab

Vikingagränd 1 A 22100 Mariehamn
Tfn 14750 GSM 0400 595 732

Audi A6 4D Sedan -03

Medkörd: 98.000 km. Pris: 19.900€.

Saab 900 5D -97

Medkörd: 97.000 km. Pris: 8.900€.

Toyota Yaris 1.3 Luna 5D -00

Medkörd: 82.000 km. Pris: 8.900€

Volkswagen Golf 1,6 5D -03

Medkörd: 46.000 km. Pris: 14.450€.

Opel Vectra 2,2 -03

Mätarställning: 63.000 km. Sommar-/vinterdäck, CD/radio, elhissar, elspeglar, airbag, fjärrstyrt centrallås, motorvärmare + coupéuttag, dragkrok, alufälgar, AC manuell.

Pris: 17.900€

– Vägen till en bra affär –

BILHALLEN

Elverksgatan 7, Tel *19 800 Fax 527 735
Stanley 527 720, Niklas 527 722
Öppet vard. 8-17, lör 10-13

Citroën C3 1.4i 5d Hatchback -05

Medkörd: 26.200 km. Pris: 11.950€.

Citroën Xantia 1.8i Break Exclusive -00

Medkörd: 117.700 km. Pris: 7.450€.

Ford Mondeo 2.0i CLX Wagon -99

Medkörd: 149.000 km. Pris: 6.950€.

Mini Cooper 1.6i -05

Medkörd: 59.000 km. Pris: 18.950€.

Honda HR-V 1.6i 4WD Aut -01

Mätarställning: 157.000 km.

A/C, farthållare, CD-radio, ABS, airbags, 4 x elhissar, s + v däck, dragkrok, motorvärmare med cupéuttag, s-bok. Registrerad 22.12.2000

MÅNADSKOSTNAD AVB.: 276€
Pris: 14.950€

DET HANGLÄR OCH KVALITET

BILCENTER

www.bilcenter.ax

Uppgårdsvägen 18, Biförsäljning:
vardagar 9-17, lördagar 10-13, tel 12 551
Reservdelsförsäljning: vardagar 8-16, tel 12 552

Volvo V70 D5 (185hk) Automat Momentum -06

Medkörd: 145.000 km.
Pris: 32.000€.

Volvo V70 2,4 (140hk) Cromium Aut -06

Medkörd: 167.500 km.
Pris: 25.500€.

Volvo V70 2,4 (140hk) Kinetic Aut -05

Medkörd: 184.000 km
Pris: 22.200€.

Volvo V70 2,5 (140hk) Manuell -97

Medkörd: 148.000 km. Manuell, bensin, blå, sommar-/vinterdäck på aluminium fälgar, radio-CD, farthållare, färrdator, automatisk klimat, elhissar fram och bak, elspeglar, dimljus fram, motor-kupévärmare, rails, sätesvärmare bak.

Pris: 11.300€

MOTOR COMPANY
BILHUSET I MARIEHAMN

Västra utfarten
Tel. *5252. Tom Enestam 525 303,
Tony Sommarström 525 309
www.motorcompany.ax

Nissan Vanette Cargo 2,3D paketbil -99

Mätarställning: 197.000 km, sommar-/vinterdäck, dragkrok, motorvärmare, takbågar, CD/radio.

SPECIALPRIS: 5.900€

Chrysler Sebring LX 2,7 Sedan automat/autostick -01

Mätarställning: 24.700 km.
Riktigt utrustad.

SPECIALPRIS: 16.000€

Nissan Almera Allstar 1,5 5d -01

Mätarställning: 115.000 km. Sommar- och vinterdäck med LM-fälgar, vinterdäck, AC, elfönsterhissar, elspeglar, 2 st airbags, motorvärmare, löstagbar dragkrok, CD/radio m.m.

Pris: 9.900€

DAN'S BIL & solskydd

G. godbyvägen 11, tfn 018-17325

Opel Corsa 1,2 16V 3D -01

Mätarställning: 51.000 km.

Pris: 8.900€.

Subaru Impreza 1,6 -99

Mätarställning: 73.000 km.

Pris: 8.200€.

Hyundai Getz 1,1 3d -03

Mätarställning: 75.000 km.

Pris: 7.200€.

Toyota Corolla 1,3 XLI Wagon -97

Mätarställning: 173.000 km.

Pris: 6.950€

Saab 9-3 2.0T -02

Mätarställning: 65.000 km. Bensin, manuell, motorvärmare, aluminiumfälgar, ACC, CD-radio, multifunktionsratt, dragkrok, sommar- och vinterdäck.

Pris: 15.900€

berrolfs

Uppgårdsvägen 14, tel 22 285 • Öppet: vard. 9.00-17.00, lörd. 11-14

SLÄPKÄRRA

Så lastar du säkert!

Alla riktningar

All last på släpkärran måste säkras så att den inte kan förskjutas eller falla av. Lättare gods såsom trädgårdsavfall, isolering eller liknande säkras bäst med nät, presenning eller rep. Se till att lasta tyngre gods stadigT mot släpvagnens lämmar. Använd spännband om inte lasten fyller ut hela flaket. Spännbanden fäster du i kärrans surringsöglor eller bindkrokar. Om de utvändiga bindkrokarna används och om lasten inte når upp till lämmarna måste du placera mellanlagget så att spännbanden håller lasten mot flaket.

Markera utstickande last

Markera lastens yttersta del när:

- lasten skjuter ut framför ett fordon.
- sticker ut mer än en meter bakom ett fordon.

Viktfördelning/Kultryck

Placera lastens tyngdpunkt så lågt och nära bilens mitt som möjligt. På en släpvagn gäller det att placera lasten så att kultrycket (den vikt som släpvagnens kulhandske trycker på bilens dragkula) inte överstiger 100 kg, eller den vikt som står skriven på kulhandsken. Kultrycket får inte heller vara negativt, dvs. släpvagnen får inte lyfta bilen i kulkopplingen. Bästa värdet på kultrycket skiljer sig mellan olika bilmodeller men erfarenhetsmässigt ligger medelvärdet på 70–80 kg.

Har du rätt lastsäkringsutrustning?

Rep i god kondition kan användas för att säkra lättare typer av last som trädgårdsavfall, byggisolering och liknande. Rep ska inte användas för:

- surring av tyngre gods
- överfallssurring mot rörelser i färdriktningen

Nät och pressening kan säkra lättare typer av last såsom trädgårdsavfall, byggisolering och liknande. Presenning är främst ett väderskydd, men kan också användas för att hindra lasten från att ryka/blåsa av. Tyngre typer av last måste alltid säkras genom att godset stödjer mot en fast del av släpvagnen eller att lasten är surrad.

Spännband med en ordentlig spännare hjälper dig att spänna lasten så att den ligger tryckt mot underlaget/flaket. Ju tyngre last desto kraftigare spännband behövs. Tänk på att surringsfästen i personbilar och på släpvagnar har en begränsad hållfasthet.

Källa: vägverket www.vv.se

LEDIG ANNONSPLATS!

Kontakta vår
annonsavdelning
Tel. vxl 23 444 eller
annons@nyan.ax

BROMS
-KLOSSAR
-BACKAR
-SKIVOR

MasterParts
Foster

DAX
DELAR MED FÖRDELAR

Vikingagränd/Lövdalsvägen. Tel 31 210
vard. 8.30-17.00, lörd. 10.00-14.00

KÖPTRYGGHET - HANDLA ÅLÄNDSKT!

Företagarna har träffat konsulterna

De fyra företagare som blev uttagna i Nya Ålands och Avanspartners serie Företagare i fokus har nu träffat sina konsulter för första gången. Här är deras berättelser om hur det gick och vilka utmaningar de står inför.

Fakta/Företagare i fokus

■ Under hösten 2007 har Nya Åland i samarbete med Avanspartners presenterat artikelse-rien Företagare i fokus. Serien fortsätter under hela 2008 med att berätta om hur det går för de företagare som blev utvalda bland cirka 30 sökande.

■ Artikelserien har handlat om hur man startar ett företag, att utveckla affärsidéer, produktutveckling, hur man skaffar finansiering och i dag om konkurs och bolagsbildande.

■ De utvalda företagarna **Håkan Sandberg, Pär Löthman, Raúl Partida** och **Lotta Gustafsson** får under hela år 2008 gratis konsult hjälp för att kunna utveckla sina respektive företag.

På bilden från vänster Håkan Sandberg, Lotta Gustafsson, Raúl Partida och Pär Löthman. Foto: ANDREAS DIENERT

”Jag har verkligen kommit igång”

Pär Löthman driver Utskärs Ab sedan tre år tillbaka. Han är naturguide och har bland annat utvecklat ekoturism på Antarktis.

Hur gick den första konsultträffen?

– Det gick suveränt bra. Jag har kommit igång väldigt mycket. Mitt företag har varit i ett kritiskt skede länge men nu börjar det ljusna. Det har börjat rulla på och hända mycket positivt efter träffen.

Konsulterna har ju en hel del expertis som jag inte har. Även om jag själv hade olika vägar som jag såg att jag kunde gå så behövdes deras nya idéer, grepp och strategier.

Var ligger du nu i ditt företagande?

– Jag har sålt två båtar till svenska räddningsverket. Jag har just varit ute och prov-

kört dem och åker snart upp för att leverera dem. Annars pratar jag med olika samarbetspartners eftersom jag behöver hjälp med plastning och andra delar av produktionen. Vad gäller finansiering så ser vi olika vägar att gå men vi har ännu inte bestämt vilken strategi jag ska välja.

Vad är din största utmaning just nu?

– Jag förlorade lite tid på grund av att jag blev tvungen att byta båtbyggare. Han fick ett jättejobb och blev tvungen att avsluta samarbetet med mig. Den nya byggen hade andra metoder och båtarna tog längre tid att få klara.

Båtarna som ska till räddningsverket kräver extra tid de också eftersom de ska ha specialutrustning. Det krävs lite uppfinningsförmåga.

TANJA LÖNNQVIST

”Jag har skapat många kontakter”

Raúl Partida är programmerare, utbildad i Madrid. Hans företag Just a Key Solutions har funnits i lite över ett år. Nu ska han ta det ut i världen.

Hur gick den första konsultträffen?

– Bra, jag fick en del hjälp. Bland annat pratade vi om marknadsstrategier och finansiering.

Var ligger du nu i ditt företagande?

– Jag har just kommit hem från Barcelona där jag har varit för att visa upp mina demos på 3GSM Congress. 99 procent av alla mobilteknologiföretag i världen var där.

Jag har lyckats skapa en del kontakter i Grekland, Spanien, Storbritannien

och Finland. Några företag var intresserade av att eventuellt inleda ett samarbete med mig.

Mitt nästa steg är nu att försöka skriva ett första kontrakt. Den första kunden är viktig för att företaget ska börja rulla på. Men jag är nära att få ett finskt företag som kund. Jag kan dock inte avslöja vem det är än.

Åland 24 skulle också kunna ha användning för mina produkter. Deras webbvideo skulle med hjälp av videocall också kunna ses i mobiltelefonen.

Vad är din största utmaning just nu?

– Det är svårt att sluta avtal med kunder. Jag måste helt enkelt fokusera på att få ett första kontrakt skrivet. Själva teknologin är inga problem, det är marknadsföringen som är det knepiga.

TANJA LÖNNQVIST

”Jag har hittat baltiska medarbetare”

Lotta Gustafsson förestår Lottas systuga sedan 18 år tillbaka. På somrarna driver hon också Stickstugan hantverk och café på Järsö.

Hur gick första konsultträffen?

– Bara bra. Jag fick veta hur jag ska gå till väga och vad som är viktigast att ta tag i just nu.

Var ligger du nu i ditt företagande?

– Ja, det går framåt skulle jag säga. Via mina leverantörer har jag fått kontakt med några producenter. Jag har även letat på internet och mejlat tänkbara medarbetare. Förhoppningsvis ska jag träffa några av producenterna i mars.

Just nu (när intervjun gjordes, reds anm.) har jag sportlov och försöker vara lite ledig.

Men helt ledig är man väl egentligen aldrig som egen företagare. Jag sitter vid stickmaskinen hela tiden. Skulle jag hitta någon att skyffla över produktionsjobbet på skulle jag få mer tid till att designa.

Jag kommer att ha fullt upp under våren med att förbereda inför sommarförsäljningen.

Vad är din största utmaning just nu?

– Det är väl att det kan vara knepigt att hitta rätt personer. Bara för att man får tag på folk är det inte sagt att de passar just mig. Det är därför vi nu ska träffas personligen i mars.

Dessutom har jag inte lyckats hitta några producenter i Sverige eller Finland. Jag har i stället fått vända mig till de baltiska länderna.

Det är ett för olönsamt jobb helt enkelt.

TANJA LÖNNQVIST

”Jag behöver en producent”

Håkan Sandbergs företag Pod utvecklar ett underhållningskoncept för barn. Håkan har arbetat i reklambranschen i 25 år. Just nu arbetar han på April kommunikation och har tagit fram sin idé ur skrivbordslådan.

Hur gick den första konsultträffen?

– Det var givande. Vi har gått igenom situationen jag befinner mig i och konsulterna har hjälpt mig strukturera upp allting. Det är skönt att ha någon annan att samtala med och som kan det som inte jag kan.

Var ligger du nu i ditt företagande?

– Jag har skrivit avtal med Avanspartners som ska hjälpa mig att göra upp en ordentlig affärsplan att presentera för finansierare. Än vet jag inte vilka de blir men jag kommer initialt att söka på Åland, Finland och i Sverige.

Jag jobbar också på att ta fram en handlingsplan med

olika alternativ beroende på i vilken riktning konceptet utvecklas. Jag har genom min danska konsult fått kontakt med en dansk tv-producent som producerar tecknad film. Vi ska ha ett möte i slutet av mars eller början av april.

Jag tycker att det har gått framåt på många olika håll och det känns riktigt hoppfullt

Viken är din största utmaning just nu?

– Det blir nog att attrahera någon producent för min tv-serie. Sådant tar lång tid.

Jag behöver ta fram ett bra säljmaterial och där måste jag ha hjälp av animatörer och manusförfattare. Jag måste ta fram karaktärer i skriven form och illustrationer. Jag ska även ta fram förslag på

olika avsnitt men det kan jag inte göra själv, till det krävs expertis.

Jag vet heller inte vilken kunskap som finns här på ön, i form av manusskrivare och sånt. Jag har pratat med några som jag vet är duktiga men ännu sonderar jag bara terrängen.

TANJA LÖNNQVIST

Den amerikanska dollarns värde fortsatte att sjunka på den internationella valutamarknaden på måndagen. Euron steg under dagen med en dryg halv cent och som högst värderades den till 1,5251 dollar. Det var femte dagen i rad som euron steg.

riksnytt

Finlands utrikeshandel växte långsammare i fjol. Orsaken är framför allt den svaga utvecklingen av mobiltelefonexporten, uppger Tullen. Även den stagnerande tillväxten inom basmetallindustrin spelade in.

Lungsjuka mot tobaksbolag i rätten

HELSINGFORS. På måndagen inledde Helsingfors tingsrätt behandlingen av ett fall där tre kvinnor kräver ersättningar av två tobaksbolag.

Sammanlagt kräver kvinnorna skadestånd på 350 000 euro.

Kvinnorna, som nu är i 60-årsåldern, började alla röka i tonåren och har senare insjuknat i allvarliga lungsjukdomar. Nu kräver de att tobaksbolagen tar ansvar för de hälsorisker som rökning orsakar.

Professor emeritus **Erkki Aurejärvi** representerar kvinnorna i rätten och anser att bolagen bland annat hemlighållit och förnekat tobakens hälsorisker.

Missvisande reklam

En annan central grund för skadeståndsanspråken är att kvinnorna kräver ersättning för reklamen för light-cigarett på 1970-talet. De anser att den varit missvisande.

De svarande i fallet är

Dags att fimpa. Tre lungsjuka personer kräver att tobaksbolag ska betala skadestånd, bland annat anser de att reklamen för light-cigarett på 1970-talet varit missvisande.

Foto: STEFAN ÖHBERG

Amer Sports, som inte längre tillverkar cigaretter, och British American Tobacco Nordic. Båda bolagen be-

strider alla anklagelser. Bolagens advokater ville inte kommentera målet i offentligheten på måndagen.

Bolagen för fram sin syn på saken i tingsrätten på torsdag. Rättegången pågår till slutet av maj. (FNB)

Halonen bjöd in Medvedev

■**HELSINGFORS.** President **Tarja Halonen** diskuterade med sin blivande kollega **Dmitrij Medvedev** på måndagen.

Halonen gratulerade Medvedev till segern i det ryska presidentvalet och konstaterade att valet har en stor innebörd för hur de internationella relationerna utvecklas. Båda sade sig vara övertygade om att de goda bilaterala relationerna och det goda samarbetet presi-

denterna emellan kommer att fortsätta även i framtiden, enligt ett pressmeddelande från presidentens kansli.

Halonen passade också på att genast bjuda in Medvedev på besök till Finland.

Under de senaste årens lopp har Halonen och Medvedev mötts tre gånger, senast i Moskva i september.

Enligt Halonen har Medvedev goda kunskaper om Finland och om de bilaterala relationerna. (FNB)

Åbo Underrättelser planerar tv

■**ÅBO.** Tidningen Åbo Underrättelser ska troligtvis börja göra egna tv-sändningar, rapporterar Yles svenska nyheter. Åbo Underrättelsers vd **Harry Serlo** bekräftar för Radio Vega Åboland att frågan diskuteras men vill inte kommentera saken närmare.

ÅU:s chefredaktör **Torbjörn Kevin** vill inte heller kommentera frågan för FNB, men säger ändå att inga slutgiltiga beslut ännu

tagits och att diskussionen om tv-sändningarna kommer att fortsätta.

Svenska kulturfonden är beredd att stå för en del av kostnaderna. Enligt **Roger Broo**, ordförande för Svenska kulturfonden i fjol, har det talats om att ÅU skulle producera en halv till en timme tv-sändning per vecka via Åbos kabel-tv.

En del av projektet skulle finansieras via reklamintäkter. (FNB)

Ekonomi

Aker Yards sparkade vd

HELSINGFORS. Varvsbolaget Aker Yards vd **Yrjö Julin** har fått sparken. Han ledde varvskoncernen i drygt åtta månader Styrelseordförande **Svein Sivertsen** motiverar åtgärden med bolagets svaga resultat.

För oktober-december i fjol redovisar bolaget en förlust före skatt på 67 miljoner euro. Ett år tidigare nådde bolaget en vinst på 58 miljoner euro.

– En ny vd behövs för att återställa aktieägarnas förtroende för bolaget, sade Sivertsen, som temporärt själv tar ledningen för bolaget. Akers största aktieägare är det sydkoreanska STX Shipbuilding, som äger cirka 40 procent av aktierna.. Julin ville på mån-

dagen inte kommentera sin avgång på annat sätt än med bolagets pressmeddelande. Där sade han sig vara överens med styrelsen om att byte av vd är den bästa lösningen. De senaste månaderna har enligt Julin varit ”mycket krävande”.

Aker Yards har haft allvarliga problem bland annat vid de finländska varven. Kostnaderna har skenat iväg på grund av att underleverantörerna kunnat höja sina priser på den överhettade marknaden. Dessutom har flera projekt försenats eller haft kvalitetsproblem.

De stigande priserna på stål och andra råvaror och den svaga dollarkursen förvärrar situationen. En stor del av beställarna betalar i dollar.

Akers resultat för oktober-december omfattar också förutsedda förluster på för pågående projekt. Bolaget har redan startat ett program för förbättra produktionen.

Färre beställningar

En god nyhet på måndagen var ett intentionsavtal med Royal Caribbean Cruises om en ny kryssare av Freedom-klass.

Fartyget ska byggas i Åbo där redan fyra kryssningsfartyg av samma klass har byggts. Vd **Juha Heikinheimo** på affärsgruppen kryssare och färjor säger att beställningen ska bli klar i mitten av år 2011, ifall affären bekräftas.

Vid de finländska varven

byggs nu åtta kryssare och färjor. Heikinheimo säger att varven klarar av produktion i nuvarande takt, men bland underleverantörerna finns det flaskhalsar. Därför tänker man lätta belastningen på de finländska varven en aning.

– Faktureringen minskar i jämförelse med åren 2007 och 2008, säger Heikinheimo.

I stället för prototyper ska varven framdeles bygga mer serieproduktion och systerfartyg.

Aker Yards-koncernen noteras på Oslobörsen och äger i Finland varv i Åbo, Raumo och Helsingfors. Dessutom har koncernen varv i Brasilien, Frankrike, Tyskland, Norge, Rumänien, Vietnam och Ukraina. Totalt har koncernen 21.000 anställda. (FNB)

Världen just nu

Svenska Scania blir tyskt

■**STOCKHOLM.** Volkswagen (VW) köper Wallenbergarnas aktier i Scania och tar därmed ett fast grepp om lastbilstillverkaren. Scaniachefen **Leif Östling** blir kvar som vd.

Investor säljer alla sina aktier i Scania till Volkswagen för 200 kronor per aktie. Försäljningen ger Investor 17,6 miljarder kronor (nästan 1,9 miljarder euro). Också Knut och Alice Wallenbergs stiftelse, Marianne och Marcus Wallenbergs stiftelse och Amalia Wallenbergs Minnesfond säljer sina aktier till VW. Stiftelserna får 9,3 miljarder kronor för aktierna (en knapp miljard euro).

Efter köpet kontrollerar Volkswagen 68,6 procent av rösterna och 37,7 procent av kapitalet i Scania.

– Sedan mars 2000 har Volkswagen och Investor haft mycket goda arbetsrelationer och gett Scania stöd att utvecklas starkt, sade Investors vd **Börje Ekholm** på en presskonferens.

– Vi är övertygade om att Volkswagen kommer att vara rätt majoritetsägare för framtiden. Scania får en mycket kompetent, industriell majoritetsägare och en tydlig ägarstruktur.

Kvar i Sverige

Tillsammans med lastbilstillverkaren MAN kontrollerar VW nu drygt 50 procent av kapitalet och 85 procent av rösterna.

Volkswagenchefen **Martin Winterkorn**, som också är styrelseordförande i Scania, försäkrar att Scanias huvudkontor och kompetenscentrum ska vara kvar i Södertälje:

– Vi har inga planer på strukturella förändringar som påverkar Scanias personalstyrka inom överskådlig tid. Det blir inga förändringar i Scanias ledning.

IF Metalls verkstadsklubb på Scania är inte orolig för de nya ägarförhållandena, skriver klubbens ordförande **Johan Järnklo** i ett pressmeddelande.

”Det viktiga för oss är att Scania får fortsätta som ett självständigt bolag, med egen teknisk utveckling och eget huvudkontor”, skriver han.

”Ljus framtid”

Verkstadsklubben har erfarenhet av Volkswagen som en bra, långsiktig industriell ägare och enligt Martin Winterkorn kommer inga strukturella förändringar att ske, konstaterar verkstadsklubben.

Enligt Scaniachefen Leif Östling togs de första stegen till måndagens affär redan för åtta år sedan då EU satte stopp för samgåendet mellan Volvo och Scania. Han påpekar att kontinuitet är mycket viktigt för ett industriföretag som Scania och att det därför är viktigt med ett stabilt ägande:

– Jag välkomnar Volkswagen som majoritetsägare. Vi har en ljus framtid tillsammans, vi kan dela teknologi mer öppet än vad vi gjort tidigare, säger Östling. (FNB–TT)

Blandad kör efter Medvedevs seger

■**MOSKVA.** En självständig liberal eller Putins baby? Efter segerfesten väntar vardagen för Rysslands nye president **Dmitrij Medvedev** - inklusive frågan om vilken ställning han egentligen får.

Från väst har valet mötts av kritik, men också gratulationer. Den första inbjudan till ett besök utomlands kom på måndagen från Frankrikes president **Nicolas Sarkozy**. Den blivande presidenten Dmitrij Anatoljevitch Medvedev lät meddela via sin stab att han tackar ja.

Officiellt blir han president den 7 maj. Tills vidare är han förste vice premiärminister. Medvedev omvärvs av spekulationer från tanke-smedjor och diplomater. Kommer han att bli en självständig president eller en marionett åt företrädaren **Vladimir Putin**?

Frihet viktigt

Strax efter att Putin valde honom till kandidat i december var analyserna likriktade. Medvedev sågs mest som en svag tjänstemannatyp. Nu framhålls hans liberala sida och hans starka betoning av frihet som villkor för ett gott samhälle.

Det återstår att se hur han utvecklas. Putin var också ett oskrivet blad när han fick makten, påpekar en diplomat.

Avvisar kritik

På måndagen höll de enda västobservatörerna av valet, PACE, en presskonferens där man framför allt ifrågasatte det begränsade urvalet av kandidater.

Alla andra valobservatörer från väst har hoppat av på grund av svårigheter att få arbeta som de önskade. Ryssland har samtidigt invänt mot att dess val bevakas mycket hårdare än till exempel belgiska eller svenska.

Den ryska valkommissionen har konsekvent avvisat alla klagomål. – Vad kan vi göra? Ska jag klä av valkommissionens medlemmar nakna? sade chefen **Vladimir Tjurov** på måndagen.

Även den Putintrogna ungdomsorganisationen Nasji tog till drastiskt språk. En grupp medlemmar demonstrerade utanför USA:s ambassad under parollen ”Lär era fruar koka soppa!” - hämtad från ett uttalande från Putin med innebörden att väst inte ska undervisa Moskva i val. (FNB–TT)

Ryska polisen grep demonstranter

■**MOSKVA.** Den ryska polisen har anhållit flera oppositionsanhängare i Moskva och S:t Petersburg. Oppositionen hade för avsikt att på måndagen organisera demonstrationer mot Dmitrij Medvedevs seger i presidentvalet i bägge städerna.

Däremot tilläts ungdomsrörelsen Nasji, som stöder president Vladimir Putin, att fritt demonstrera för att fira Medvedevs seger utanför den amerikanska ambassaden i Moskva. (FNB–Reuters–AFP)

Johan Larsson
Epost: sport@nyan.ax
Telefon: 528 462

sport

” Från och med nu måste ni kalla mig för kejsaren.
FOTBOLLSPELAREN ADRIANO TILL BRASILIANSK MEDIA.

Haren Holmén följde schemat

MARATON. Det blev bara ett halvt maraton för Janne Holmén i söndags. Trots att det var Barcelona Maraton som stod på schemat. Men det har sin förklaring. Han var nämligen hare.

– Vi hade ett möte dagen innan om tempot och att jag skulle stiga av efter ett halvmaraton, säger han. Och jag följde mitt schema.

Precis som tidigare år har Janne Holmén varit i Sydafrika och vintertränat. Tre veckor har han bakom sig i värmen och till helgen åker han ner för ytterligare tre veckors träning. Det stora målet under våren är Rotterdam Maraton den 13 april och efter det är det full fokus på OS i Kina.

Det var bestämt sedan tidigare att han skulle vara hare i Barcelona så det var inte någon överraskning för honom när han dök upp. Han sprang något längre än bestämt och tiden för halvmaran låg på 65.20 minuter.

– De hade beställt 65 men han jag drog började tappa lite, säger Holmén. Den killen jag egentligen skulle dra var sjuk så det blev lite lägre tempo.

Siktat mot Rotterdam

Något eget upplägg för loppet hade inte Holmén. Han sprang så som det var upplagt sedan tidigare och hop-

Holmén på Åland. I slutet av oktober vann Janne Holmén Åland Marathon på en blåsig bana. En erfarenhet som kan vara bra till loppet i Rotterdam där det också brukar vara blåsig. I bakgrunden syns Rune Holmén på cykel.
Foto: JONAS EDSVIK

pade av efter halva loppet.

– För mig var det på sätt och vis en bra träning inför Rotterdam Maraton. Jag fick springa med maratontempo och med bra förutsättningar. Så det blev bra träning.

Nu är han åter hemma i Uppsala men till helgen bär det som sagt återigen av till Sydafrika där det är hög-

höjdsträning som gäller. När han kommer hem därifrån är det två veckors träning på hemmaplan som gäller innan det är dags för ett helt maraton i Rotterdam.

– Jag tänker springa på ungefär samma sätt. Men ändå in i mål. Hoppas på lika bra hare då.

Han siktat på en riktigt

bra tid i Rotterdam och har också lagt upp hela vinterträningen på den tävlingen. Förra året var det extremt varmt när loppet avgjordes vilket ställde till problem för löparna. Men med tanke på vinterns träning borde Holmén kunna få till en bra tid i Holland.

– Allting har gått bra. Inga

problem. Det har varit ovanligt lite snö vilket är bra.

Efter Rotterdam Maraton är det bara en sak som gäller. Och det är OS i Kina som går 8-24 augusti. All träning efter den 13 april inriktar Holmén på just OS.

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax
tfn 528 462

IFK och United utanför Finska cupen

FOTBOLL. Det blir inga åländska lag i Finska cupen. När anmälningstiden gick ut i söndags fanns varken IFK Mariehamn eller Åland United med bland de anmälda lagen.

När Åland United var med i Finska cupen förra året tvingades de av olika skäl lämna walk over. I år har de valt att överhuvudtaget inte vara med.

– Det är väl både en sportslig och ekonomisk fråga, men kanske framförallt en sportslig. Det blir vardagsmatcher och resor och vi har helt enkelt inte kraft med tanke på det läget vi ligger i,

säger lagets tränare **Robert Dahlin**.

Beslutet gör att United nu kan förbereda sig helt och hållet på Damligan.

– Nu har vi Ligacupen på försäsongen och sedan ligan och det är ligan som gäller just nu. Det är där vi ska vara för att kunna satsa vidare.

Precis som 2007 väljer IFK Mariehamn också att stå utanför Finska cupen. Beslutet tog de redan för någon vecka sedan.

– När vi var med förra gången blev det otroligt dyrt plus att vi har mycket skador och känner redan att det inte är rätt att spela cupen i år, säger klubbdi-

Det lär inte bli sådant här jubel på Åland när Finska cupen drar igång under våren. Varken IFK Mariehamn eller Åland United är nämligen anmälda.
Arkivfoto: MARTIN PORTIN

rektör **Peter Mattsson**.

Både Mattsson och Dahlin påpekar att besluten endast gäller för i år och att de mycket väl kan vara med 2009. (jl)

Nordlund tog hem tre pokaler

TENNIS. Heter du Nordlund i efternamn vann du förmodligen något under MLK:s klubbmästerskap i helgen. Hela sex segrar blev det nämligen för familjen Nordlund i de stora klasserna. Lägg där till ytterligare en final.

MLK:s klubbmästerskap dominerades av Nordlund och Kjäll. I alla fall enligt resultatlistan. Värst var **Pauline Nordlund** som vann damsingeln, damdubbeln och mixed. I damsingeln slog hon **Lisa Lundberg** i finalen med 7-5 6-2 och i damdubbeln vann de tillsammans över **Gerd Lindqvist** och **Kristin Hermansson** med 4-6 7-6 6-2. I mixed vann hon i par med **Harry Jansson**.

Herrsingeln tog **Dan Andersson** hem efter setsiffrorna 6-7 6-4 6-3 mot **Tony Kjäll** i finalen. Kjäll vann i sin tur PS16 över **Viktor Eriksson** med 6-2 6-1. Finalen i PS18 mot **Emanuel Eriksson** avbröts och fortsättning följer enligt resultatlistan.

Här följer samtliga resultat: HSA: Dan Andersson-Tony Kjäll, 6-7 6-4 6-3.

DSA: Pauline Nordlund-Lisa Lundberg, 7-5 6-2.

HDB: Berne Kjäll/Roger Nordlund-Thomas Sjöstrand/Henrik Fagerholm, 2-6 6-3 6-3.

PS18: Tony Kjäll-Emanuel Eriksson, avbruten.

FS16: Josefine Nordlund-Linda Öfverström, 3-6 7-6 7-5.

Tre segrar. Det blev en kanonhelg för Pauline Nordlund när hon vann tre klasser i MLK:s klubbmästerskap.
Foto: MALIN TILLSTRÖM

HSC: Jonas Karlsson-Berne Kjäll, 6-7 6-4 6-2.

Mixed: Pauline Nordlund/Harry Jansson-Gunilla Nordlund/Roger Nordlund, 6-2 6-4.

DD: Pauline Nordlund/Lisa Lundberg-Gerd Lindqvist/Kristin Hermansson, 4-6 7-6 6-2.

PS16: Tony Kjäll-Viktor Eriksson, 6-2 6-1.

FS14: Josefine Nordlund-Ingeborg Hanses, 4-6 6-3 7-6.

Miditennis: Oskar Flodin, Axel Eriksson, Ludvig Svi-berg, Lukas Haldin.

Minitennis: Catherine Nordlund, Jonatan Hämäläinen, Alexandra Danielsson, Rebecca Jansson. (jl)

Två SFS-rekord av Liewendahl

■SKYTTE. Elin Liewendahl slog två SFS-rekord vid SFS-mästerskapen i Ekenäs under helgen. I klassen D15, som hon debuterade i, blev resultatet 383 poäng vilket bara är en poäng under det åländska rekordet i damklassen.

I Liewendahls ordinarie klass MS14 vann hon på 294 poäng. **Mathias Nordberg** blev trea med 289 poäng, **Mikael Nordas** 276 poäng räckte till en sjätteplats och **Rickard Rosbäck** blev åtta på 267 poäng.

Christoffer Blomqvist vann MS12 på nya personbästa 176 poäng och **Elin Abrahamsson** blev tvåa på samma resultat, även det personligt rekord. Också **Max Mattsson** satte nytt personligt rekord på 162 poäng. Det räckte till en fjärdeplats.

I S10 placerade sig **Maria Liewendahl**, **Julia Jansson** och **Rasmus Rosbäck** sexa, sju och åtta med resultaten 193, 193 respektive 188.

Kristina Nordlund var den enda deltagaren i klass D och slutade på 380 poäng och **Leo Jansson** blev trea i Nybörjarklassen med personbästa 196 poäng.

Fredric Olofsson och **Tom Mattsson** i A20 och **Andreas Virtanen** i A17 genomförde tävlingen i Vierumäki där FM-tävlingarna kommer att avgöras om två veckor. Olofsson blev tvåa på 557 poäng, Mattsson trea på 551 och Virtanens 555 poäng gav honom en andraplats.

Den officiella mästerkapsresultatlistan blir klar först i slutet av veckan eftersom de nordliga SFS-föreningarna skjuter i tävlingen i Karleby och tavlorna skall skickas för tolkning till Ekenäs. (jl)

Poängskörd av ålänningar

■INNEBANDY. Storvreta IBK vann på nytt i Svenska Superligan, den här gången över IBK Dalen med 8-4. Ålänningen **Hannes Öhman** nådde två gånger i matchen och passade fram till ett mål. Uppsalalaget ligger tvåa i tabellen när en omgång återstår av grundserien.

För **Andreas Ahlqvists** Järfälla IBK blev det oavgjort resultat 5-5 mot FC Helsingborg.

Ålänningen noterades inte i protokollet. Järfälla ligger nästst i tabellen men har bara två poäng upp till slutspelsplats.

Gustav Mörn, som är utlånad till division III-laget Bro IK, var med om en målrik match i helgen. Laget spelade osannolika 10-10 mot Tabellfyran Vaxholms IBF och ålänningen gjorde tre mål och tre assist.

Bro IK ligger nia i tabellen. (mt)

SKIDOR

Vi åkte också ett Vasalopp...
Halvvasan: Sundqvist, Marika, 06:33:04, -, Öhberg, Edgar, 05:17:16, -.

Sportens kom ihåg

■ **IFK fotboll:** Oldboys och veteraner, söndagens träning flyttad till Idrottsgården 17.30-19.00 pga köpmannamässa. OBS! tid och plats.

■ **IF Fram/ÅID-skidning:** Onsdagen den 5 mars 19.00 skidtävling i fristil vid Vikingavallen/skidskyttebanan i Jomala Håve-bil junior ski-cup 1 för juniorer, DT-tävling för seniorer. Anmälan senast 18.30 den 5 mars eller på 04573421606. Välkomna.

■ **IFÅ:** Årsmöte, torsdag 6 mars cirka 19.30 (efter ÅID:s vårmöte), i Ålands Hotell & Restaurangskola, Mariehamn.

■ **MLK-tennis:** Årsmöte i dag, tisdag, 19.00 på Bollhalla.

På programmet står stadgeenliga förhandlingar, prisutdelning och kafeservering. Välkomna!

■ **Sleipner:** På söndag 12.00 ordnar ridklubben Sleipners Ungdomsstyrelse X-lätt cup. Tävligen är till för ryttere, som inte startat i fler än tre tävlingar tidigare. Klasser: 1. Hoppning med stilbedömning 30 cm shetlandsponny, 50 cm ponny och 60 cm stor häst. 2. Dressyr X-lätt 2004. Pris: 8 euro/klass eller 15 euro för hela cupen plus 5 euro hästhyra för ridskoleekipage. Anmälan sker till Sleipner senast tisdag 20.00 på 13418 eller e-mail: sleipner@aland.net.

■ **ÅID-fridrott:** Ungdomsserie inomhus 2008, omgång 3, i Eckeröhallen söndag 9 mars. Tävligen

startar 16.00. Grenar F 9, 11/600 m, turbosput. F 13, 15/800 m, diskus. P 9, 11/ 600 m, turbosput. P 13,15/800 m, tresteg, diskus. Prisutdelning. Anmälningar senast kl. 15.30 på startplatsen.

■ **ÅID:** Värmöte torsdag 6 mars 19.00, i Ålands Hotell & Restaurangskola, Mariehamn. Stadgeenliga förhandlingar, prisutdelning.

■ **Ålands Ryttare:** Ålands Ryttare rf håller vårmöte/medlemskväll i dag, tisdag, 19.00 i stallkafé på Travbanan.

■ **ÅM i skidskyttesprint:** Lördag 8 mars 14.15 med inskjutning 13.30-14.00. Anmälan ÅID på 19170 senast torsdag eller Niclas senast en timme före start vid frågor ring Niclas 0400193300.

Söker efter försvunnet material

Sida upp och sida ner. Mari Stefansdotter, till vänster, och Carina Karlsson går igenom tidningen Åland från 1930-talet. Det är bra för helheten att komplettera föreningens årsberättelser med artiklar.

Ålands hästavelsförenings historia blir snart en bok

HÄSTSPORT. Det finns stora luckor i Ålands hästavelsförenings historia. Det konstaterar Carina Karlsson och Mari Stefansdotter efter mer än ett halvårs forskande. Nu vill de ha hjälp med information till en bok om föreningens historia.

– Från 1936 till 1966 finns det inga dokument, inga protokoll och inga verksamhetsberättelser, säger Stefansdotter. Det här är vårt major problem.

De sitter i forskarsalen på landskapsarkivet. Läser sida för sida i gamla upplagor av tidningen Åland. Just nu är det perioden 1930 till 1950 som de försöker rekonstruera. Den period som är ett svart hål i Ålands hästavelsförenings historia.

– Det är 30 år som vi saknar årsberättelser, så där får vi ganska mycket luckor. Nu vet vi ingenting. Vi vet inte föreningens ekonomi eller vem som satt i styrelsen. Allt är naturligtvis av intresse, säger Mari Stefansdotter.

De började för ungefär ett halvår sedan. Gamla arkiv, årsberättelser, artiklar. Allt kan användas. Materialet ska

sedan sammanställas till en bok om Ålands hästavelsförenings historia. En historia som aldrig tidigare skrivits.

– Ur hästsynpunkt är det jätteintressant och jättespännande. Jag hade ingen aning om hur noggrant det var på den tiden, säger Carina Karlsson.

Tar sin tid

Varför lotten föll på just dem vet de egentligen inte. Givetvis handlar det om ett enormt hästintresse men de säger lite på skoj att de var de enda som var tillräckligt korkade. Det här tar nämligen sin tid.

Om några dagar ska till exempel Mari över till riket för att gå igenom statens avelsarkiv. Ett arkiv som sträcker mer än 100 år tillbaka men som är digitaliserat först från 1970-talet. Bara en sån grej.

– Carina har skrivit historik tidigare och vi gillar att jobba med den här typen av material. Det är jätteskoj för vi har hittat sådant som ingen visste förut, säger Mari.

Kan ha försvunnit

Bland annat har de kommit över en hel del material om Nils Karlsson Clemes som utan tvekan var den största

uppfödaren på Åland under 1930- och 40-talen. Men också en hel del om tävlingarna på den tiden som kördes på Slemmernes is. För att staka ut banan användes enbuskar och i kurvorna sandades det för att minimera riskerna.

– För mig är det även en överraskning att de var så noggranna och insatta i aveln. Åland för ofta beröm för det. Dels den medvetenheten redan före 1920 och sedan istraven. Det var bland annat anmälningar och olika kategorier, säger Carina.

Men det finns alltså en hel del luckor i Carinas och Maris forskning som måste fyllas igen innan boken blir färdig under våren. Var allt material mellan 1930 och 1960 tagit vägen vet de inte. Det ryktas om inbrott eller en eldsvåda. Men ingen vet säkert.

Om någon läsare har protokoll, diplom, programblad eller egna minnen så är de välkomna att höra av sig till Carina eller Mari. Det går även bra att ta kontakt direkt med Jan Blomqvist som är verksamhetsledare på Ålandstravet.

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax
tfn 528 462

Foto: JONAS EDSVIK
jonas.edsvik@nyan.ax
tfn 528 471

Faksimil från Ålandstidningen den 10 februari 1934.

Hittat hästens namn. Mari Stefansdotter visar upp ett diplom ur Nils Clemes arkiv. Motivet är vanligt förekommande och de har luskat ut att hästen på bilden är den första avelshingst som förening köpte.

Många bilder. Mari och Carina hoppas att den färdiga boken ska vara full av bilder. Här tittar de i Nils Clemes gamla fotoalbum.

Två segrar för Mäki

■JUDO. Ålänningen Samuel Mäki deltog i en världscuptävling i Tjeckien i helgen. Inledningsvis besegrade han hemmajudokan Lukas Rak med 3–0 vilket han följde upp med ny seger över polacken Wincenty Krawczyk, där blev seger-siffrorna 7–0. I följande match tog det dock stopp mot Elkhan Mammadov från Azerbajdżan och Mäki föll med 0–10. Mammadov är Europafemman i OS-kvalet och tog till slut brons i helgens tävling.

Ålänningen slutade på en 16:e plats i klassen under 90 kilo.

IFK:s tjejer avslutade med storseger

■ISHOCKEY. I helgen spelade IFK Mariehamns tjejer sina två sista matcher i Gästrikserien. I den första matchen blev det förlust med 3–0 mot seriesegrarna Norrsundets IF men i den andra matchen vann IFK med hela 8–1.

– Det återspeglar egentligen hela säsongen som gått. I och för sig fick vi stryk i första matchen men det var mot seriesegrarna. Andra matchen gick väldigt bra och tjejerna kom igen. Det var inte så mycket att göra första matchen. De var bättre, säger lagets tränare Kim Wasström.

Målskyttar i segermatchen var Therese Karlsson 4, Elin Karlsson 2, Lenita Kjäll och Patricia Holmberg.

Beroende på hur det går i de andra lagens avslutande matcher kan IFK som bäst sluta tvåa i tabellen. (jl)

Guld till Karlström i judotävling

■JUDO. Ålands judoklubb var i helgen i Tusby för tävlingar i de öppna mästerskapen för södra och mellersta Finland. Klubben hade fem tävlande med, födda 1995 eller senare, och det blev sammanlagt tre medaljer.

Bäst gick det för Majken Karlström som tog guld i damklassen, +70 kilo, medan både Angelica Schåman, +52 kilo, och Frans Jansson, +81 kilo, vann silver i sina respektive klasser. För Jansson var det ett riktigt bra resultat eftersom han tävlade mot motståndare som var 4-5 år äldre än honom.

– Överlag tycker jag att de gjorde bra ifrån sig. Majken är inte tävlat tidigare medan Frans har tävlat men för längesedan. Det är bra att prova på hur det känns fram till Öspelen, säger tränare Eva Fellman.

Och hur ser det ut till Öspelen?

– Det ser bra ut. Jag har flera på gång. När det gäller tjejer är det lite värre eftersom det är 15-årsgräns.

Med och tävlade i Tusby var även Emma Pasanen och Robin Gestranus. (jl)

DART

Championstävlingen, 29 februari, deltävling 3 av 4, 13 deltagare.

Damer

1) Gun Gerd Lindberg, 2) Anna Johansson, 3/4) Veronica Lampen, 3/4) Sandra Karlsson.

Herrar

1) Kenneth Brunila, 2) Andreas Sjöberg, 3/4) Lasse Åkerlund, 3/4) Jim Andersson.

Klara för finalspel

Damer: Veronica Lampen, Anna Johansson, Gun gerd Lindberg.

Herrar: Peter Gustavsson, Tony Björken, Kim Brandt, ngo Snällström, Kenneth Brunila, Andreas Sjöberg.

Tävlade utomlands. Nils Clemes var både i USA och Australien på tävlingar. Om man tittar riktigt noga på fotografierna ser man att det spelade tennis på travbanans innerplan och att det står en hel rad med T-Fordar längs banan.

► MÖTEN

**Ålands landskaps-
anställda JHL r.f.
avd 218****VÅRMÖTE**

**fredagen den 14 mars
2008 kl. 19.00 på
Ålands hotell- och
restaurangskola**

- Stadgeenliga ärenden
- FOA-Å informerar om avtalen
- Servering

Välkomna!

Styrelsen

► LEDIGA PLATSER

**Ålands
polis-
myndighet**

lediganslår en
ordinarie tjänst som

överkonstapel

i löneklass A20. Tjänsten är för närvarande placerad i kriminal-polistjänst med upp-gift att bl.a. fungera som gruppchef i en utredningsgrupp.

Ansökan skall riktas till Ålands polismyndighet och vara inlämnad **senast den 19 mars 2008**, adress **PM 73, 22101 Mariehamn**.

Mariehamn 3.3 2008

**Ålands
polismyndighet**

► LEDIGA PLATSER

Jomala kommun

lediganslår tjänsten
som

Kultursekreterare

80 %, ordinarie.

För tjänsten krävs examen på högskole- eller institutnivå, eller motsvarande kunskaper, samt god kännedom om kulturell verksamhet. Vi värdesätter organisationsförmåga, datorvana, lätthet att uttrycka sig i tal och skrift, förmåga att arbeta självständigt samt lokalkännedom. Lön enligt avtal. Tillträde 5 april eller enligt överenskommelse.

Närmare information om tjänsten erhålles av biblioteks- och kulturchef Gunilla Jansson, tel 31725 eller e-mail gunilla.jansson@jomala.ax

Sedvanlig ansökan inlämnas **senast den 19 mars 2008** till:

Biblioteks- och kultur-nämnden i Jomala, Jomala bibliotek, 22150 Jomala, Åland.

Jomala den 28.2 2008

**Biblioteks- och
kulturnämnden**

Nyheter från byggvärlden

■ **På nya** bostadsmäso-området i Vasa konstaterar man att de nybyggda utställningshusen sjunker. I efterhand konstaterar man att det finns djupa lager blålera under grunderna, det är gammal sjöbotten. Man borde ju kunnat konstatera detta på förhand och planerat grundernas konstruktion efter förhållandena.

Så konstaterar man vid Byggnadsförbundet att asbestfusk förekommer i hus och att asbesten förorsakar flera hundra dödsfall i Finland varje år. Det har konstaterats att asbest använts i nya hus ända till 1980-talet trots att asbest varit förbjudet långa tider.

Hbl skriver att av alla Finlands 6000 skolor så är ca hälften eller ca 3000 svårt fuktskadade.

Fukt i byggnadskonstruktioner vet vi ju att leder till mögel förr eller senare. Det är våra efterkommande generationer som skall vistas i skolorna.

Så uppger man i Hbl att maffian behåller sitt grepp om New Yorks byggbransch. Korruption och utpressning är vardag i byggandet där. Nu har dock ett tiotal mafiosos gripits.

Dagens Nyheter uppger att en balkong på ett hus i Göteborg vikit ner och fem unga flickor

Drabbad. "Kommunförbundet uppger att var femte offentlig byggnad i Finland har fuktskador." skriver insändarskribenten. På bilden hälsocentralen innan renoveringen och saneringen.

Foto: STEFAN ÖHBERG

störtade till marken. Lyckligtvis skadades ingen av flickorna till döds.

Jag har ju tidigare varnat för just att detta skulle hända.

Det är nog så att som det byggdes för femtio år sen med fritt hängande balkonger från fasadlivet börjar bli ruttna nu. Jag tror nog att sådana olyckor blir vanliga framöver. Det är ju byggnadsnämnderna i kommunerna som skall se till att dessa balkonger testas för att konstatera hållfastheten.

I tidningen Metro uppges

att folk som bor i vissa hus i Skarpnäck blir sjuka av att bo i husen. Hyresvärderna har tydligen under många år nonchalerat hyresgästernas propåer.

Anticimex konstaterar i en undersökning att ca 175.000 egnahems-husägare i Sverige har fukt- och mögelskadad krypgrund under sitt hus. Att reparera dessa beräknas kosta ca 5 miljarder kronor.

E 24 uppger att av alla husafärer som görs i Sverige så leder var fjärde husförsäljning till tvister i domstol.

Jag kan erinra mig att år 1997 när jordabalken skulle förnyas i Finland så påpekade jag för justitieministeriet att det skulle gå så att det skulle bli mera tvister, köparen fick för stor makt i nya lagen. Det har ju blivit en sport i Finland och Sverige att köparen hotar säljaren med rättegång om han inte får tillbaka en del av köpesumman.

Ministeriets jurister skrev i sitt svar att lagen ändrades för att undvika tvister.

Det uppges att även i Finland

ökar tvister vid fastighetsöverlåtelser med lavinartad fart.

Hur kunde jag se detta som inte högt betalda jurister vid ministeriet kunde se?

DN refererar att husmögel debatterats för första gången i Sveriges Riksdag. **Jan Lindholm** från Miljöpartiet har väckt en fråga i riksdagen. Miljöminister **Andreas Carl-gren** menar att byggföretagen ska ta ansvar för materiella och kroppsliga skador som orsakats av husmögel, staten skall inte ensam behöva ta ansvaret.

Man hänvisar till utredningar från Boverket som skall konstatera byggnaders mögelskador och byggfel. Fantastiskt att detta måste utredas ytterligare, det är nog utrett tillräckligt.

Redan 1985 tillkom den statliga Småhusskadenämnden så nog har man haft tid på sig att utreda.

Kommunförbundet uppger att var femte offentlig byggnad i Finland har fuktskador.

Åtgärds inte en fuktskada leder den ofelbart till mögelskada så småningom.

Det verkar som om offentliga byggnader drabbas mer av fuktskador än privatbyggda hus.

Vad beror det på?

Det är inte många positiva nyheter att förmedla från byggbranschen.

Bruno Fransholm

Byggmästare

► ÖVRIGT

**Ålands
landskapsregering****TRAFIKMEDDELANDE**

Lemströms svängbro är stängd från och med 10 till och med 31 mars 2008 på grund av servicearbeten.

Trafikavdelningen

► LEDIGA PLATSER

Nya Åland är morgontidningen på Åland och utkommer 6 dagar i veckan med lokala nyheter, engagerade insändare och annonser. Varje torsdag utkommer bilagan VeckansTV. Under året får prenumeranterna dessutom ett flertal inspirerande specialbilagor på olika teman. Nya Åland har en välbesökt hemsida nyan.ax där man även kan läsa hela tidningen i elektronisk form, komplett med alla nyhetsartiklar och annonser. Tidningen, som har 35 anställda, blev 2005 utnämnd till "Årets arbetsplats". Nya Ålands upplaga har sedan 2000 ökat med 15% och ligger nu på 7 279 ex.

Vi söker dig som vill jobba som

ANNONSSEKRETERARE

under sommaren.

Du skall ta hand om annonsfakturer, torget.ax och statistik. Dessutom är det din uppgift att hålla ordning på annonssäljarna.

Du får börja med inskolning och vikarierar därefter fram till den 1 augusti.

Intresserad?

Skicka då din ansökan till vd@nyan.ax **senast den 17 mars 2008.**

Frågor kring tjänsten besvaras av Jeanette Strömberg tel 23 444.

Nya Åland
☆☆☆

Nu behövs en övergripande avloppsplan!

■ **Landskapsregeringen** utfärdade senaste fredag en påminnelse om att ägare till enfamiljshus med avloppsanläggningar bestående av endast slamavskiljning och vilka inte uppfyller kraven för att beviljas dispens, skall åtgärda sitt avlopp senast 1.1.2009!

Detta är hårda bud med beaktande av att merparten av de 13.000 avlopp som omfattas av kraven ännu inte är åtgärdade och de flesta fastigheter varken hinner eller har råd med sitt avlopp under detta år. När det

därtill saknas utbyggnadsplaner är det omöjligt att avgöra vilka som hamnar utanför ett framtida avloppsnät.

Brändö kommun är ensam med en utbyggnadsplan som uppfyller kraven enligt EU:s direktiv om vattentjänster. I planen anges ett avloppsnät i de centrala delarna av Brändö by och Åva med klart angivna gränser och avloppssystemet är kostnadsberäknat till 837.000 euro. Med beaktande av kommunens ekonomi kommer det att dröja minst 10 - 20 år innan planen kan förverkligas. I planen anges Lappo och Jurmo som områden för avloppssammanslutningar, men om dessa byggs kommer det att dröja en lika lång tid.

Skall det under dessa omständigheter ställas krav på att de enskilda fastigheter som befinner sig utanför gränserna

för avloppsnäten bygger ut sitt avlopp under detta år eller ges dispens till år 2013 om huset bebos av högst två personer som bägge är födda 1935 eller tidigare?

Svaret är definitivt nej. Landskapsregeringen bör ta sitt ansvar och upphäva förordningen 2007/145, i vilken beskrivs tidsfrister och krav för de enskilda avloppen. Det är helt oacceptabelt att på detta sätt sprida skräck och osäkerhet i enlighet belägna fastigheter som ofta bebos av äldre personer

Kommunernas avloppsnät skall utbyggas innan det ställs krav på de enskilda avloppen och enligt EU-direktiven borde dessa ha utbyggt före 31.12.2005. För de enskilda avloppen anges inte några tidsfrister, utan de tider som finns i landsförordningen är påhittade lokalt och kraven

skall ses som en kompensation för landskapets oförmåga att administrera kommunernas avloppsbyggande.

För att få fart på kommunernas avloppsutbyggnad bör det uppgöras en övergripande avloppsplan, i vilken anges gränser för avloppsnäten, områden lämpliga för avloppssammanslutningar eller där utbyggnaden bör prioriteras, samordnade lösningar mellan kommunerna och tillsammans med livsmedelsindustrier, al lmänna krav som bör ställas på mindre reningsverk samt samordnad drift och automatisering.

De enskilda avloppen var en framträdande valfråga och det bör väl småningom utvecklas en sådan kultur, att det är de invalda som bestämmer och inte tjänstemännen.

Carl-Gustav Flink

Film i tv alla dagar

■ **Om man** ringer till akuten före kl 9 på lördagar då svarar en telefonsvarare som hänvisar till ett annat nummer. Om man inte hittar en penna då får man ringa hänvisningsnumret igen, numret upprepas inte. Om man inte tappat sugen måste man ringa ännu en gång.

På Hälsocentralen får man betala sina räkningar men på akuten och några andra mottagningar/avdelningar får man inte betala. Om det är byråkrati eller miss-tänksamhet eller om de är i maskopi med banken och deras bankavgifter. Det vore mycket lättare för patienter om man fick betala på ort och ställe.

På posten kan eller vill de inte tala om vad alla deras samlarbilar kostar. Det kallar jag kompost.

Förresten kan den fyrmastade barken Pommern dras i långbänk av politiker och tjänstemän. Men när några kompisar ropar på pengar till en olönsam och för länge sedan passé biograf som betjänat några hundra entusiaster, som inte kan leva utan biograf. Då vaknar tjänstemän och politiker med våra surt förvärvade skattemedel.

Film visas varje dag i tv. Det är mycket lätt att visa film i överflödet av tomma offentliga och privata lokaler.

Erik "Säljis" Ahlström

Museifartyg. "Förresten kan den fyrmastade barken Pommern dras i långbänk av politiker och tjänstemän." skriver insändarskribenten.

Foto: JONAS EDSVIK

TV-programmet

tisdag 4 mars

7.00 Gomorron Sverige
10.30–13.00 UR
10.30 Skolfront (R) **11.00** Föräldrarna (R)
11.30 Genusmaskineriet (R)
12.00 Sjuk i själen (R)
13.00 Rapport
13.05 Debatt (R)
14.05 Robins (R)
15.15 Augustas lilla felsteg
FILM Svensk komedi från 1933. I rollerna: Siegfried Fischer, Dagmar Ebbesen.
16.30 Andra Avenyn (R)
17.00 Rapport
17.10 Gomorron Sverige
18.00 Anaconda
18.30 Krokmax
19.00–20.00 Bolibompa
19.00 Harry och hans hink med dinosaurier **19.10** Minimyror i Kenya **19.20** Byggare Bob – Projekt: Bygg framtiden **19.30** Folkoteket **19.45** Philofix
20.00–20.30 Bobster
20.00 Lilla Aktuellt. **20.05** Hasses brorsas låtsassyrras kompis
20.30 Rapport med A-ekonomi
21.00 Andra Avenyn
Svensk dramaserie. Även 5/3, 8/3.
21.30 Packat & klart
Resemagasin. Italien och Genua är ändhållplatsen för Sonja Schwarzenbergers europaluff med tåg
22.00 Plus
Konsumentmagasin. Även 7/3, 9/3.
22.30 Klass 9A
Dokumentärserie. Del 4 av 13. Vinden har vänt. Även 6/3, 7/3.
23.00 Narc
FILM Amerikansk kriminalfilm från 2002. Nick Tellis är avstängd från polisen efter att han skjutit en gravid kvinna under en knarkrazzia. I rollerna: Ray Liotta, Jason Patric, Chi McBride. Regi: Joe Carnahan.
0.45 Rapport
0.55 Kulturnyheterna (R)
1.10 Brottet (R)
2.10 Stressad, rädd och förbannad (R)
Brittisk komediserie från 2006.
2.40–7.00 SVT24

10.30 24 direkt
16.05 Parkinson (R)
Brittisk pratshow. Del 10 av 12. Artister: Annie Lennox, Joe Cocker. Gäster: Michael Bublé, Rod Stewart.
17.05 Fråga doktorn (R)
Hälsomagasin.
17.50 Hockeykväll (R)
Ishockeymagasin.
18.20 Nyhetstecken
Nyheter på teckenspråk.
18.30 Oddasat
Samiskspråkiga nyheter.
18.45 Uutiset
Finskspråkiga nyheter.
18.55 Sportnytt
19.00 Rapport
19.10 Regionala nyheter
19.15 Go'kväll
Magasin. Vad drömmer du om att förändra i ditt liv?
20.00 Kulturnyheterna
20.15 Regionala nyheter
20.30 The comeback (R)
Amerikansk komediserie från 2005. Del 8 av 13. Valerie och Mark åker till Palm Springs på semester för att vila. Det visar sig vara svårare än de trott.
21.00 Rakt på med K-G Bergström
Intervjuserie. Programledare: K-G Bergström. Även 6/3.
21.30 Seriestart: Stressad, rädd och förbannad
Brittisk komediserie från 2006. Del 1 av 6. Även senare i dag.
22.00 Aktuellt
22.30 Babel
Litteraturmagasin. Daniel Sjölin möter den norska journalisten Åsne Seierstad, aktuell med ny bok om Tjetjenien. Programledare: Daniel Sjölin. Även 5/3.
23.00 Sportnytt
23.15 Regionala nyheter
23.25 Eftersnack
Regional pratshow. Även 5/3.
23.50 Grosvold
Norsk pratshow från 2008. Programledare: Anne Grosvold.
0.35 Wim Wenders (R)
K special.
1.30–2.10 Supernatural (R)
Del 17 av 22. Sam och Dean undersöker ett väldigt brutalt mord.

7.30 Kvarteret – Manly Beach
8.25 Nanny
8.55 Montel Williams ams show
9.55 Montel Williams show
10.50 Våra bästa år (R)
11.40 Oprah Winfrey (R)
12.30 Rachael Ray
13.25 Momento
13.50 Våra bästa år
14.40 Oprah Winfrey
15.35 Cityakuten
16.30 Nanny
17.00 Top model 4
18.00 Simpsons
18.30 How I met your mother
Amerikansk komediserie från 2005.
19.00 Extreme home makeover
Amerikansk inredningsserie från 2005. ortsättning från föregående avsnitt. Det nya huset byggs som ett enplanshus, så att det blir lättare för Carol som har en svår sjukdom.
20.00 2 1/2 män
Amerikansk komediserie från 2006.
20.30 Sjukhuset
Svensk dokumentärserie från 2008. Jenny och kollegorna får in en kvinna som vridit axeln ur led, något som är otroligt plågsamt. Även 8/3.
21.00 Grannfejden
Svensk programserie från 2008. I den lilla byn Jörn, nordväst om Skellefteå rasar sedan tio år en bitter fejd mellan de forna vännerna Brage Lindqvist och grannen Kurt Brännström.
22.00 Garden State
FILM Amerikansk komedi från 2004. Andrew Largeman är en medelmåttig tv-skådis som spelar en efterbliven fotbollsspelare. I rollerna: Zach Braff, Peter Sarsgaard.
0.05 Navy CIS
1.00 2 1/2 män
1.30 How I met your mother
2.00 Xena: krigarprinsessan
2.55 Punchline
FILM Amerikansk komedi från 1988. I rollerna: Sally Field, Tom Hanks.
5.00 Home and away
5.25–5.50 Home and away

6.20 Lättlagat (R)
6.50 Nyhetsmorgon
11.00 Nyheterna
11.05 Efter tio
12.00 Nyheterna
12.05 Efter tio
12.30 Stegvis
13.25 Hem till gården
13.55 Nyheterna
14.00 Trav: Dagens rätt
14.25 Nya tider (R)
14.55 Diktorn kan komma (R)
15.50 Nyheterna
15.55 Dawson's creek
16.55 Inte helt perfekt (R)
17.25 Will & Grace (R)
17.55 That '70s show (R)
18.25 Deal or no deal (R)
Svensk underhållning.
19.05 Keno
Dagens Kenodragning.
19.10 Deal or no deal, forts (R)
19.30 Ekonominyheterna
19.40 Vädret
19.45 Lokala nyheter
19.50 Lokalt väder
20.00 Nyheterna
20.30 Jeopardy!
Frågesport från 2008.
21.00 Bygglov
Svenskt inredningsprogram från 2008. Del 8 av 10. Therese bor utanför Kristinehamn tillsammans med sina djur. Hennes kök är gammalt och slitet och hon behöver nu hjälp att renovera det. Även 8/3.
22.00 House
Amerikansk dramaserie från 2006. Del 5 av 24.
23.00 Nyheterna och Sporten
23.35 Vädret
23.38 Lokalt väder
23.45 Rött hav
FILM Amerikansk action från 1995. I-rollerna: Denzel Washington, Gene Hackman.
2.00 Millennium (R)
3.00 Osbournes (R)
3.20 Nattliv
4.25 Lost (R)
5.05 Robin Hood (R)
5.50–6.20 Lättlagat (R)

6.00–10.00 X3M: God morgon med A-laget
A-laget tillsammans med Petski, Isa, och Magnus.
16.35 Allt ljus på: Danny
Vi möter den levande underhållningslegenden Danny i ett avspänt samtal med Thomas Lundin.
17.14 Kortnytt
17.15 Made in Europe
Del 4 av 27. Lettland. Om Europa ur barnens perspektiv.
17.30 Wiz quiz
Del 8 av 20. Horror. En fartfylld och skämtsam frågesport på engelska för barn.
17.40 En sång
Malin - Morötter.
17.45 Buu-klubben
18.15 Tv-nytt
18.30 Dokumentären: Tango, gräl och ledbesvär (R)
Hans och Kerstin har varit gifta i 50 år. Ett helt liv med barn, arbete, sorg och glädje har de delat. Nu har de gått in i ålderdomen med det fysiska och själsliga slitaget som hör till. Redaktör: Jerzy Sladkowski. Repris från från.
19.30 Loppshop
Tjej- eller killmat, vilket är vad? Jonas vet bäst! Kärleksskolan handlar i dag om svartsjuka.
20.00 Tv-nytt
20.20 Sportnytt
20.25 Obs
Aktualiteter.
21.00 Sportmagasinet
Människor i idrottens värld.
21.30 Tusen sjöar och en ank-damm
Del 9 av 10. Utbytta roller. Vad om rollerna var utbytta och majoriteten i Finland skulle vara finlandssvensk och vi skulle ha en 6 procent minoritet av finskspråkiga? Gäster: Maria Björnberg-Enckell, Juha Ruusuuvuori.
22.00 Brottet
Dansk kriminalserie. Del 18 av 20. Vem mördade Nanna Birk Larsen?
23.00 Kvällsnytt
23.05 Filmtid
Presenterar åsikter om budskapet bakom bilderna.
23.35–23.49 Oddasat
Nyheter på samiska.

ÅLANDSKANALEN
KI 6.30, 7.30, 18.30, 19.30, 21.30, 22.30 och 23.30. Nyheter
KI 20.00. Arvet från Tosarby.
Det här programmet handlar om åländsk hantverksutbildning då och nu. Vi besöker "trälinjen" vid Tosarby hantverkscentrum vintern 1990.

ÅLANDS RADIO 91.3 MHZ
6.45 Gomorron. Med Kjell Brändström. **6.50** Beträktelse. Av Yvonne Dugin. **6.55** Ålandsnytt. **7.00** Aktuellt. **7.30** Ålandsnytt. **8.00** Aktuellt. **8.30** Ålandsnytt. **9.02** Musikpaletten: Spelmansmusik. **9.30** Ålandsnytt. **9.45** Sagostunden. Idag lyssnar vi till den andra delen av sagan om Kalle Glader, skriven av Helena Nyblom och uppläst av Tua Åström. Veckans samtliga avsnitt sänds även på fredag. **10.00** Mittpådan. Med Tom Wiklund. **10.30** Ålandsnytt. **11.30** Ålandsnytt. **11.40** Musik. **11.45** Låshörnan. Leo Löthman läser ur sin roman Isnätter. Veckans samtliga avsnitt sänds på söndag. **12.00** Aktuellt. **12.10** Musik. **12.15–12.30** Kulturen. **13.00** Ålandsnytt. **13.03** Kunskapscupen. Frågesport för elever i klass 6 i de åländska skolorna. Deltävling 7 av 8. Med Owe Sjöblom. Även lördag. **14.00** Ålandsnytt. **14.03** Rätt skall vara rätt. Frågetävling. **15.00** Ålandsnytt. **15.03** Lyssnarnas telefonönskemusik. **16.00** Aktuellt. **16.15–17.45** Åland idag. Nyhetsmagasin med reportage, intervjuer och debatter. Med Albin Dahlin. **16.15** Firmabilen. Även lördag. **17.00** Ålandsnytt. **17.45** Kulturen. **18.00** Aktuellt. **18.03** Ålandsnytt. **18.06** Musik. **18.30** Gäst i Gomorron-studion. Repris från Gomorron **18.40** Musik. **19.00** Ålandsnytt. **19.10–20.00** Åland idag. **20.03–20.06** Ålandsnytt. **20.03** Åland idag. **20.40–20.45** Beträktelse. **5.30–6.45** Musik.

Se det med egna ögon!

www.24.ax

5.55 Ettans morgon-tv
9.15 Hjärtat på rätta stället
10.10 Nöjesråvarna
10.30 Mot (R)
11.00 Tv-nyheter
11.05 Tillbaka till Aidensfield (R)
12.00 Dagens rubriker
13.00 Tv-nyheter
13.05 Ljusets syster
13.35 Telefontider
14.30 Läkarna
Mac har svårt att hitta motivation för sitt arbete så Rana försöker visa honom hur oersättlig han är för kliniken.
15.00 Tv-nyheter
15.05 Antikviteter och mysterier
Del 2. Ett överraskande fynd i den gamla vingårdens källare kan rädda unga Jeans gård.
15.55 Morgonhjärta
Intervju med två människor som förenas av något – men av vad?
16.30 Kamrat på svenska
Vad gör svensken lycklig? Anna Laine reser från Jokkmokk till Göteborg och letar efter orsaker till svenskarnas lycka.

17.00 Tv-nyheter
17.08 Tillbaka till Aidensfield
18.00 Tv-nyheter och väder
18.30 Ilona Rauhala
19.00 K-kont
19.20 K-trappan
20.00 En sann historia: Brödkön
Huvudpersonerna i brödkön är fattiga människor som hjälper sig själva genom att hjälpa andra.
20.30 Tv-nyheter och väder
20.55 Sportrutan
21.00 Rättegången mot Tony Blair
22.15 Omid Djalili Show
Brittisk-iranska komikerns scen- och sketchshow. Del 6. I sista avsnittet minns Omid Saddams avrättning.
22.45 Tv-nyheter
22.50 Prisma: Livet på hög
Tänk om alla saker som du konsumerar under din livstid skulle samlas ihop och ett sammandrag skulle skrivas av alla dina erfarenheter.
23.40 Euronews
23.50–5.55 Uutisikkuna

6.00 Tellus-frågesport
6.50 Lilla tvåan (R)
6.55 Nalle Sloköra
7.03 Vädertipparen
7.05 Lilla prinsessan
7.17 Tidsbilder: Födelsedagsfest
7.21 Satu och Matti
7.25 Göran Frisk: Kolumbus till salu
7.35 Jämförelserutan
7.45 Greta Gris
7.50 Neppajmy-klubben
7.55 Berättelser från Mumindalen
8.20 Katten också! Remix: Näbbmusägg
8.35 Poinzi
8.50 Den rätta frågan
9.15 Regionala nyheter
10.35 Hjärtan i brand
11.00 Hederns pris
11.55 På flygplatsen
12.20 Inrikesprofilen
12.30 Den rätta frågan
13.00 Syndabocken utan synd
FILM Drama från 1943.
14.25 Mögelfällan
Dokumentärserie. Del 5 av 6.
14.55 Den mänskliga faktorn
15.45 Små änglar
16.15 McLeods döttrar

17.00 Lym-larna!
Tävlingsåsnan.
17.20 Lilla tvåan
18.00 Finland express: på publiakens begäran
18.10 Backhoppning
Världscupen. Från Kuopio. Kommentator: Hannu-Pekka Hänninen.
19.10 Tv-nyheter
19.11 Regionala nyheter
19.25 Backhoppning
Världscupen. Från Kuopio. Kommentator: Hannu-Pekka Hänninen.
20.10 En ny start i livet
21.00 Aktuella tvåan
21.35 Fotboll
Mästarnas liga. Andra play-offs-omgången.
23.45 Musik-tv
0.30 Sanapeli
1.00 Tv-spelet OK – den rätta frågan
2.00 Tellus-frågesport
3.00 Dolt ord
4.00 Frågespel
5.00–6.00 Sudoku

5.55 Väder
6.25 God morgon Finland
9.10 Vad ska vi äta idag?
9.15 Känslor och dofter
Amerikansk underhållningsserie. Till älskarinnans hotell!
10.05 Såpavetaren
Vet du allt om såporna i TV? Delta och vinn tusentals euro!
10.40 Emmerdale
Brittisk dramaserie. Tedans.
11.10 Köpkanalen
13.20 Familjeforum
13.55 Livet med Fran
14.20 Fakta eller fiktion
14.50 Everwood
Som Amy. Andy leker åter studiehandledare, vilket inte förbättrar relationen mellan son och far. Amy får en ny vän på oväntat håll.
15.45 Matstället
16.00 Fakta eller fiktion
16.30 Nyheter
16.35 Puls
17.30 De vackra och de djärva
17.55 Vad ska vi äta idag?
18.00 Emmerdale
Brittisk dramaserie.
18.30 Fräscha upp hemmet
Två våningar, två gårdar. Lösningar till olika renoverings-

och inredningsproblem.
19.00 Sjuans nyheter
19.15 Ekonomi nyheter
19.25 Dagens väder
19.30 Dolda liv
20.00 Familjeband
Amerikansk dramaserie.
21.00 Bevisligen skyldig
Amerikansk dramaserie.
22.00 Tians nyheter
22.20 Resultatrutan
22.30 Keno
22.31 C.S.I
23.30 C.S.I
Amerikansk kriminalserie. Skottregnet, del 2/2. CSI jobbar natt och dag för att reda ut ursprunget på kulan som dödade en polis.
0.30 Earls liv
Spöken. Earl bestämmer sig för att gottgöra att han skrämt pojken med berättelser om spöken. Snart går det upp för honom hur långvariga följ-derna blivit.
1.00–5.55 Sportchatt och Poker

” Om kondomerna är slut så kan man använda gladpack! En som vet!

MESS FRÅN 0457.

debatt

” Enligt mångas uppfattning tycks bowlingen inte kunna konkurrera i mediavärlden, trots att det genereras pengar och intresset runt om är stort.

INSÄNDARE AV MAGNUS MAGNUSSON

Vi lyssnar på kunderna

■ **I denna** tidning har det skrivits en hel del om Soneras planer på att övergå till trådlös kommunikation i glesbebyggda områden. Jag vill här komma med en del preciseringar som läsarna har efterlyst i intervjuerna.

Sonera planerar att inom två år flytta över sina cirka 53.000 fastnätskunder till nya trådlösa telefoni- och bredbandstjänster. Cirka två tredjedelar av abonnemangen är telefoner, en tredjedel är bredband. Bolagets investeringar i trådlös teknik till följd av den omläggning som nu sker uppgår till flera miljoner euro inom de närmaste åren. Med dessa vill vi säkerställa bland annat tillräcklig inomhustäckning för alla våra kunder.

Sonera lovar att alla fastnätstjänster fungerar normalt fram till dess att kunderna säkrats minst lika bra tele-tjänster som de har för när-

varande. Sonera tror att de ersättande trådlösa tjänsterna inom loppet av den långa, knappt tvååriga övergångstiden kommer att bli snabba och kostnadseffektiva.

■ **I målsättningen** för tjänsterna ingår Internet men däremot inte bredband. TeliaSonera erbjuder dock även framöver mobilt Internet till de medborgare som för tillfället inte alls har tillgång till bredbandstjänster. Det finns tiotusentals sådana hushåll i Finland.

Vid omläggningen beaktas de behov som våra äldre kunder och special-

grupper, så som användarna av trygghetstelefon, har. Det finns dessutom en gsm-telefon av bordsmodell som ger samma användarkomfort som många trådtelefonanvändare uppskattar i sin nuvarande telefon.

När det gäller trygghets-telefoner finns det lösningar som fungerar i gsm-telefoner. Med tanke på eventuella undantagssituationer, till exempel strömavbrott, kan det vara bra att alltid

ha ett fulladdat reservbatteri till hands.

■ **Vid** övergången till trådlös teknik kommer Sonera att fullfölja de förpliktelser som kommunikationsministeriet ålagt. Vi respekterar gällande avtal med såväl konsument- som företagskunder.

Bolaget har till exempel tusentals bredbandsabonnemang för byar som byggts med offentlig finansiering. För samtliga avtals del handlar vi i enlighet med avtalsförpliktelserna, och om förändringar förhandlar vi i förväg. Vi kommer att lyssna noggrant på kundernas önskemål.

Juha-Pekka Weckström
Direktör för bredbandsverksamheten i Finland
TeliaSonera Finland Oy

Ny teknik. Så här ser en GSM-bordstelefon ut.
Foto: TELIASONERA

MESSA NYAN

Sänd SMS/MMS till 0457-3234444

■ ■ Härmad meddelas att Roderiet har införskaffat ett nytt fartyg. **Hälsningar Roddarna.**

■ ■ Ägare till ÅLA-XXX, hur kan du vara så fräck och parkera i andras garage. **Förvänad.**

■ ■ Hejsan! Zara H är min rosa pingvin<3 Mohaha love ya <3 **Puss isbjörnen.**

■ ■ Jag tycker så synd om den gula långhåriga katten som måste vara ute på nätterna i snöslask och minusgrader. **Doppingvägen.**

■ ■ Ni stora på trafikavdelningen, ni har pengar att bygga nya vägar, till och med till Domarböle. Men pengar till plogning i Sund de finns de tydligen inte. **0457.**

■ ■ Om du ej kan ta badbeats så sluta spela Poker eller spela "Skitkorten" själv då om dom bara vinner. **Pokerstar.**

■ ■ Fan vad Melanie Karring är snygg, såg henne i tidningen. Singel? **En som undrar.**

■ ■ Till alla föräldrar som ljuger för sina barn. Att barnen ska få dyra saker fast föräldrarna inte har råd. Barnen

får lära sig att det är så lätt att få lån. **Skuldfri - vuxna barn.**

■ ■ Erik Rs artikel om maktmissbruk är bland de sjukaste jag läst. Med den typen av civilkurage hade jag rånat banken på 90-talet när de rånade mig med ockerräntor. **RÄTT? 050.**

■ ■ Du som kallar vissa för fegisar! Singel? **Feg undrar!**

■ ■ Synd, att jag jobbar hela helgen, annars skulle jag och den fyrbenta kommit förbi där du var... sorry! **040.**

■ ■ På den slutsålda Pöystiföreställningen stod två reserverade stolar tomma på första raden i Stadshuset. Det skulle vara intressant att veta vem som skulle ha suttit där NIPÅ? **040.**
Svar: NIPÅ beklagar verkligen det skedda. Orsaken är mycket enkel. NIPÅs personal skulle suttit på platserna men tyvärr hann vi inte in innan föreställningen börjat. För att inte störa Pöysti och övrig

publik satte vi oss längst bak vid sidan. **Med vänlig hälsning NIPÅ.**

■ ■ Jag skulle vilja ha lagtingsledamöternas "arbetsschema"! Ledigt från jul till mars, sen några månaders aktivitet! Sen ledigt hela sommaren inklusive september och sen är det ju jullov igen! **0457.**

livsfarligt vägföre! Vem är ansvarig för detta? Skulle vara kul med en förklaring! **040.**

■ ■ Lumparland kl 12.30, 3,3, som vanligt oplogat! Lokala entreprenören vill bara ha betalt, utföra jobbet struntar han i. Tomas Urvas vad gör du åt det? **Ploga nu inte i vår!**

■ ■ Om kondomerna är slut så kan man använda gladpack! En som vet! **0457.**

■ ■ Nu måste det till en rejäl skärpning MISE! Fortfarande inget svar på Ninas insändare. Ni kan inte tiga bort dom frågor och funderingar som vi medborgare har. Vad jag vet så lever vi i en demokrati, inte i en diktatur, som ni verkar tro. Se nu till att skärpa Er, eller avgå! **A-08.**

■ ■ Lekfarbror och de 2 kaptenerna synd för ert dåliga beteendet på er kryssning. **Hälsningar en del av personalen.**

■ ■ Ja du, skulle nog använda motorvärmare om det skulle finnas ett uttag dom närmaste 20 m! Så tänk lite innan du yttrar dig. **040!**

■ ■ Hallo Guy! Vill tacka dig för en jättefin fest som du och fru Marina ordnade, jättegod mat och tonerna från Tom och Stefan var fantastiskt njutbara... Tack... **040.**

Inget beslut fattat om Getas daghem

■ **Med anledning** av en insändare från "Upprörd getabo" i måndagens tidning vill jag komplettera siffermaterialet som användes i insändaren. Även om inte alla siffror var riktiga i insändaren så kan jag konstatera att siffrorna för skola och barnomsorg var riktiga. Också om siffrorna är riktiga behöver dom inte ge den bild av verkligheten som man kan tro att dom gör.

I kolumnen för kostnader för skolverksamheten måste man komma ihåg att där ingår kostnader för högstadiet och träningsskolan och i kolumnen för barnomsorg ingår kostnader för bland annat hemvårdsstöd. I ingen av dessa två kolumner ingår "interna kostnader", alltså kostnader för fastigheter och fastighetsunderhåll samt intern matservice. Ytterligare bör man vid jämförelse av siffror från olika år också beakta verksamhetens omfattning, för skola och daghemmets del kanske antal elever och antal barn är ett bra jämförelsemått.

■ **Om man renodlar** kostnaderna för Geta skola kommer man fram till att dom har stigit med 25,3 % från 2005 till 2008. Om man då ytterligare räknar ut kostnaden per elev blir resultatet att kostnaden har stigit med 71,5 %.

En liknande jämförelse för daghemmets del visar att de totala kostnaderna har stigit med 81,4 % medan om man räknar kostnaden per barn, har de stigit med 119,7 %.

Jag vill göra en viss reservation för att fördelningen av interna kostnader kanske inte gjorts på exakt samma grunder de båda åren.

Förslaget att erbjuda Finström utrymmen i Geta skola är nog framfört. Tyvärr har Finström inte tackat ja till erbjudandet.

■ **Av flera insändare** och andra åsikter jag hört verkar det så att många tror att det i Geta har fattats ett beslut om att flytta daghemmet till skolan. Så är inte fallet.

Det har utsetts en arbetsgrupp som skall utreda om det är möjligt att göra detta. Den dagen arbetsgruppen presenterar sin utredning och om man där kommit fram till att en flytt är möjlig, då blir det dags för politikerna i kommunen att ta ställning i frågan.

Det skulle inte förvåna mej om politikerna då vill höra getabornas åsikter på ett allmänt möte.

Håkan Lundberg
Vik. kommundirektör

Sporten som media glömde

■ **Tack till** Johan Larsson för snabbrepliken kring min insändare om "Sporten som media glömde".

Jovisst, var avsikten att få igång en diskussion med anledning av att bowlingen bör få mer utrymme.

■ Utrymme för sin växande verksamhet och kunna ta vara på ungdomen samt bland annat spontanbesökare, som önskar bowla.

■ Utrymme för att ta emot än flera grupper till destination Åland.

■ Utrymme i media där bowlingen under lång tid fört en tynande tillvaro.

■ **Enligt** mångas uppfattning tycks bowlingen inte kunna konkurrera i mediavärlden, trots att det genereras pengar och intresset runt om är stort.

Och om nu Nya Åland avser att fortsätta som tidigare, så lär bowlingfolket återkomma med mer påpekanden till exempel då större viktiga bowlingevenemang och tävlingar inte följs upp. Bowlingen vill inte vara en sport som media glömmer bort.

Fråga till exempel den legendariske sportjournalisten **Mårten Sundberg**, hur man kan göra för att ge utrymme, även åt bland annat bowlingen.

Magnus Magnusson

NYANS ROS

...till **alla ni** som hjälpte till att göra vår söndagsmiddag så lyckad! Stort tack från klass 5 i Sunds skola.

...till **Susanna von Herten** i Strömma, Hammarland för att vi i tur och ordning får åka med i bilen. Tackar gör "vi på Östergårds".

...till **Ålands Producentförbunds kvinnoutskott** för vattengympan

m.m. i fredags på Mariebad. Det gav ny energi, hälsar tacksam deltagare.

...till **Sara och övriga Kumlingegänget** för en supertrevlig sporthelg i Häme. Rosar gör Brändögossarna.

...och tack till **Regina** och **Åsa** samt deras **medhjälpare** för en mycket lyckad danskväll med middag i Klippan, Sund, i lördags. "Bord nr 4".

HÄLGE

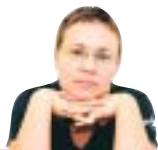

ZITS

”Är det inte bristen på handlingskraft som är problemet, så är det handlingskraften.
HANNE KJÖLLER I DAGENS NYHETER

ledare

Nina Fellman
Epost: nina.fellman@nyan.ax
Telefon: 528 441

Brutalt Sara Bru

När ljuset fångar istället för att befria...

Det finns dagar så ljusa att solens annars berikande glimtar skär djupt in i själen och sargar dess stråk av längtan.
Det finns nätter så mörka att månens sken verkar agera i ren desperation för att sudda ut en del av den vakna nattens ovilja.
Den lyckas inte. Inte de nätter skenet blir övertydligt och lägger fokus på det stora svarta istället för mittpunktens ljus.

Sådana nätter drömmar endast barn om vitsippor och påskgodis.
Sådana nätter väljer världen att avbryta sin sökande färd kring just den som finns där.
Nätterna går att andas igenom om bara löftet om en rikare dag väntar bakom nästa krön, eller nästa.

Jag är en förvirrad person. Letar ständigt efter intet och trillar därför över allt. Som de flesta kan man tycka.
En gång fick jag ett löv. Det var vackert. Skönheten ligger inte i det enkla, utan i sanningen bakom den.
Ett löv ger man möjligtvis den som verkar hyfsat förvirrad. Förlåt mig, det har jag redan nämnt...

En äldre kvinna räckte mig en gång en sten. Det var en grå sten. Inte gråsten eller bergskristall eller någon annan bestämd kategorisk stenart.
Det var en grå sten helt enkelt.
Hon räckte mig den och trots eller just för att jag var ett skuttande barn vid det tillfälle hon placerade stenen i mina pyttesmå händer insåg jag vidden. Jag skrämdes av hennes känsla, men tackade snällt eftersom jag var ett artigt barn. Senare grät jag.
När hon räckte mig stenen bad hon mig hålla den nära mitt inre var gång jag skrev rader om livets förtröstan.
Hon räckte mig stenen och bad mig tänka på henne när jag såg den -och veta.

Trots eller just för att min förvirring består i att mitt skuttande barn lever kvar har jag för länge sedan förlagt den grå stenen.
En gång har jag letat. Många andra låtit bli. Det är viktigt för mig att känna meningen med ovissheten. Elementärt att känna vidder just där ingen storhet syns.
Därför söker jag inte längre efter stenen. Låter den vila i sin sfär av gråaktighet.
Det finns en tanke bakom gåvan. Ett steg på min väg viskar den och jag lyssnar.
Lyssnar på dess talan, men blundar för att inte följa min impuls att kika efter varifrån den bevakar min färd.

Sådana nätter då månens sken verkar för-rådiskt i sin omtänksamhet. När ljuset fångar istället för att befria.
Sådana nätter saknar jag min sten och samma nätter skrämmer den mig åter.

En dag ska jag skriva det stenen viskar tänker jag. En dag ska jag lyssna i renhet och då ska den spela de visor mitt hjärta tror att jag glömt.

Ingen fara på taket, Ryssland forsatt autokrati

Övervakar. På Sälis batteri finns spåren kvar från den tid då Åland var en del av det ryska imperiet. I dag hör Åland fortfarande till den ryska intressesfären, och vi vill gärna ha ett stabilt Ryssland till granne.
Arkivfoto: STEFAN ÖHBERG

Det finns en dubbelhet i inställningen till stabilitet kontra demokrati i Ryssland.

Presidentvalet i Ryssland är avgjort. **Vladimir Putins** efterträdare heter **Dmitrij Medvedev**. Förvånad, någon?
Efter valet, som genomfördes med ett högt valdeltagande och en betryggande majoritet för den nya presidenten, kommer förstås anklagelserna om valfusk. Arbetstagare har beordrats av sina överordnade att rösta på en viss kandidat. Antalet kandidater har begränsats, deras möjligheter att nå väljarna beskurits. Massmedierna är hårt kontrollerade, valsedlar har förfälskats.
Tjetjeniens president **Ramzan Kadyrov** försäkrar att det inte alls är något konstigt med att 99 procent av tjetjenerna gått till val.
Vad säger man? Demokrati är det inte, åtminstone inte i den bemärkelse vi känner den. Trots att man kan vara kritisk till stora delar av den amerikanska presidentvals-cirkusen och de groteska mängder pengar det kostar att ta sig till Vita huset, så är ändå den kampanjen ända från primärvalen till valdagen en stor seger för demokratin, ett val som blir både spännande och verkligt och där man lär känna de olika huvudkandidaterna i debatt efter avslöjande debatt.

Vare sig det blir **Hillary Clinton** eller **Barack Obama** (jo, det blir nog en demokrat nu) som sätter sig i Vita huset, så är också vi som inte bor i USA informerade och be-

kanta med dem. Detsamma kan inte sägas om Medvedev, som knappt deltagit i några debatter sedan hans kandidatur offentliggjordes och stödet från Putin garanterade segern.
Det vi fått se i Ryssland var inte ett demokratiskt val, det var en demokratisk kuliss för ett tronskifte från tsar till tsar.

Det ovanstående är inte svårt att konstatera. Det kräver varken stora insikter eller något större mod att säga det som ledarna i alla världens demokratier i dag säger i sina kommentarer till valet.
Frågan är – finns det inte ett stort mått lättnad i kritiken? Medvedev är, med Putin och en starkt växande rysk ekonomi i ryggen, en garant för någon form av stabilitet i ett Ryssland som i tider av större rörlighet och förändring blir i högsta grad explosivt. Är det därför våra protester både inför nedtystandet av ryska medier och inför det lågintensiva och moraliskt fullkomligt förkastliga konflikt-läget i Tjetjenien är så svaga.

Så länge de som makten haver i Ryssland, vare sig de gripit den i riggade val eller inte, är världen utanför ytterst obenägen att sätta någon pondus bakom kritiken om brister i det demokratiska systemet. Det får gå, som så mycket annat. Hellre nyrika ryssar på semester med sina nyligen förvärvade oljepengar än en massa arga babusjkor som viftar med sina värdelösa pensionsböcker. Hellre

en kraftfull och muskulös Putin som vet var skåpet ska stå (Medvedev då, om metaforen ska hålla) än en massa politiker som i sann demokratisk anda grälar om vilket som vore den bästa vägen att lösa Rysslands många problem.

Den som leder Ryssland har ett feodalt arv att bära som ingen hittills lyckats befria sig från, inte tsarer, inte kommunister, inte post-kommunister. Frågan är om vi som grannar, handelspartner och militära motparter ens vill det. Vågar vi ens tänka oss en situation där ryssarna inte tvingas göra som de blir tillsagda?

Nina Fellman

KOMMENTERA LEDAREN PÅ

nyan.ax

Nya Åland

Grundad 1981.

Utkommer måndag, tisdag, onsdag, torsdag, fredag och lördag.

Medlem av Tidningarnas förbund.

Kontrollerad upplaga 2006: 7.279 ex.

FÖRLÄGGARE

Nya Ålands Tidningsaktiebolag

ADRESS

Pb 21, 22101 MARIEHAMN
Uppgårdsvägen 6
Öppet mån-fre kl 8.30-16.15

KONTAKTER

Tfn (018) 23 444 (kl 8.30-16.15)
Nyhetstips: Ring, skicka SMS eller MMS 0457 323 4444
e-post: redaktion@nyan.ax
Nya Ålands hemsida
www.nyan.ax

Annonsavdelning och administration: fax (018) 23 450
Redaktion: fax (018) 23 449
DISTRIBUTION

Vid utebliven tidning ring Posten tfn 22 777 vard kl 7-14 övriga tider telefonsvarare.
Nya Åland: tfn 23 444 vard kl 8.30-16.15.

REDAKTIONEN

Chefredaktör & ansvarig utgivare: Nina Fellman
tfn (018) 528 441
nina.fellman@nyan.ax

Nyhetschef: Anna Björkroos/Ulf Weman
tfn (018) 528 442
sport@nyan.ax
Arkiv: Marita Smeds
tfn (018) 528 465
arkiv@nyan.ax
Familjeredaktör: Kiki Alberius-Forsman
tfn (018) 528 451
Kulturredaktör: Jan Kronholm
tfn (018) 528 466
kultur@nyan.ax

Sportredaktör: Malin Tillström
tfn (018) 528 478
sport@nyan.ax
ANNONSAVDELNINGEN

Delice Lindegren
tfn (018) 528 457
annons@nyan.ax
ADMINISTRATION

VD: Stefan Norrgrann
tfn (018) 528 447
stefan.norrgrann@nyan.ax
Ekonomichef: Katrin Lindqvist tfn (018) 528 446

Prenumerationer: Margareta Sävstrand
tfn (018) 528 443
prenumeration@nyan.ax
TRYCKERI Consa Print Ab, Mariehamn, ISSN 0359-1414
PRENUMERATIONSPRISER
1.1.2008

Fortlöpande helår..... 179 €
halvår..... 95 €
kvartal 49 €

STOPPTIDER FÖR ANNONSER

Publiceringsdag	Eller text & mindre annonser	Annonser större än 600 mm	Färg annonser
Månd	fre kl 12	tor kl 14	tor kl 14
Tisd	mån kl 12	fre kl 14	fre kl 14
Onsd	tis kl 12	må kl 14	må kl 14
Torsd	ons kl 12	tis kl 14	tis kl 14
Fred	tor kl 12	ons kl 14	ons kl 14
Lörd	tor kl 14	tor kl 12	tor kl 12

Target: onsdagar kl 12.00.
Tel. 0600-9-1219

Kartorna i Nya Åland är publicerade med tillstånd av Lantmäteriverket.
© lantmäteriverket, tillstånd nr 364.

M:HAMN 02.45 L 13.45	→	ÅBO 07.00/08.00 → 13.35 → 19.15/20.15	→	M:HAMN 13.35 → 00.45 L
M:HAMN 23.55	→	H:FORS 09.55/17.00	→	M:HAMN 04.15

L = Långnäs

Passagerare med el. utan fordon ska vara på plats i check-in sen. 30 min före avg. varefter incheck/bilj.försälj. ej kan garanteras

M:HAMN 04.25 13.45 00.50 L	→	STOCKHOLM 09.30 /17.00 → 18.15 /19.15 → 06.10 /07.10	→	M:HAMN 23.45 → 02.40 L → 13.35
-------------------------------------	---	---	---	---

L = Långnäs

Torgg. 14, tel 16 711 eller 06001 74552 (1,64€/besvarat samtal+alltid lns/msa)

TALLINK	
Sthlm - Mariehamn - Tallinn	
18.00 - 00.50	→ 01.00 - 10.00
10.00 - 05.00	← 04.50 - 18.00
Torggatan 14 • www.tallinksilja.fi • tel 16 711 el. 06001 74552 (1,64 €/besvarat samtal + alltid lns/msa). Check-in senast 30 min. före avgång	

MARIEHAMN-KAPELSSKÄR 9.2-22.3				Boka alltid din resa!			
Måndag-lördag				Söndag			
MAR	KAP	MAR	KAP	MAR	KAP	MAR	KAP
08.00	→ 09.30	13.00	→ 14.30	13.00	→ 14.30	13.00	→ 14.30
16.00	→ 17.30	19.00	→ 20.15	19.00	→ 20.15	19.00	→ 20.15
15.30	→ 12.00	18.30	→ 15.00	18.30	→ 15.00	18.30	→ 15.00
22.30	→ 19.00	00.05	→ 20.30	00.05	→ 20.30	00.05	→ 20.30
1) Lördag Kapellskär-Mariehamn kl 19.30-23.00							
MARIEHAMN-KAPELSSKÄR 23.3-15.6							
Måndag-torsdag				Fredag-lördag			
MAR	KAP	MAR	KAP	MAR	KAP	MAR	KAP
08.00	→ 09.30	07.00	→ 08.30	13.00	→ 14.30	13.00	→ 14.30
16.00	→ 17.30	13.00	→ 14.30	19.00	→ 20.15	19.00	→ 20.15
15.30	→ 12.00	19.00	→ 20.15	18.30	→ 15.00	18.30	→ 15.00
22.30	→ 19.00	12.30	→ 09.00	00.05	→ 20.30	00.05	→ 20.30
18.30				15.00			
00.05				20.30			
ANN: Måndag 20.3 (Annandag Påsk) enligt söndagsturlista. Skärtorsdag 20.3 enligt fredag-lördagsturlista. Buss Sto-Kap avfrån Cityterminalen 1h 40 min före fartygets avg. Buss Norrälle-Kapellskär ca 45 min före fartygets avg. Även buss Kap-Sto (färdtid ca 1h 20 min) efter fartygets ank. Bussen går via Norrälle.							
ÅLAND-STOCKHOLM dagligen				ÅLAND-FINLAND dagligen			
ÅLAND	STOCKHOLM	ÅLAND	ÅBO	ÅLAND	ÅBO	H:FORS	
01.10 L 2)	→ 06.30	03.30 L 3)	→ 07.35	03.30 L 3)	→ 07.35		
04.35 M	→ 09.40	14.25 M 2)	→ 19.50	14.25 M 2)	→ 19.50		
10.15 M 4)	→ 15.30	23.45 M	→ 10.00	23.45 M	→ 10.00		
14.25 M 3)	→ 18.55	14.10 M	→ 08.45 3)	14.10 M	→ 08.45 3)		
14.10 M	→ 07.45 2)	01.00 L	→ 21.00 2)	01.00 L	→ 21.00 2)		
23.35 M	→ 16.45	04.25 M	→ 17.30	04.25 M	→ 17.30		
07.45 M	→ 18.00						
03.20 L	→ 20.10 3)						
2) Isabella ur trafik 13.4 kl 19.40 i Åbo. Åter i trafik 17.4 kl 21.00 i Åbo. 3) Amorella ur trafik 15.4 kl 07.45 i Åbo. Åter i trafik 18.4 kl 08.45 i Åbo. 4) Reservation för charteravgång. Kontakta vår resebutik för info.							
Biljettförsäljning, incheckning och ombordstigning avslutas 10 min. före ord. avgång. Bokad bil skall vara incheckad och klar att köras ombord senast 30 min. i Mariehamn 20 min. vid avg. kl 08.00) före ord. avg. Buss: transfer Mariehamn (Storgatan 2)-Långnäs 1 timme före avgång, även Långnäs-Mariehamn, 12 EUR/person.							
M=Mariehamn L=Långnäs							
VIKING LINE							
Storgatan 2, tel 260 11, bokn. 262 11							
www.vikingline.ax							

3-16 mars är m/s Eckerö på dock

Välkommen ombord igen fr.o.m. den 17 mars, då vi också har dukat upp med vårt glada påskbord!

Turlista 17/3 - 24/4 2008 (lokala tider)

Från Eckerö
Alla dagar 13.30 och 18.30, fre-mån även 08.30.

Från Grisslehamn
Alla dagar 10.00 och 15.00, tors-sön även 20.00.

Torggatan 2, 22100 Mariehamn. **Bokning tel. 28 300**, växel 28 000, Grisslehamn 0175-258 00. Bokning även på www.eckeroelinjen.ax

ECKERÖ LINJEN

Ring och

TIPSA!

23 444

DYGNET RUNT

Nya Åland

Fem-dygns-prognos

nyan.ax

Transporter, flyttningar & uthyrning av förvaringslådor

DAGLIG LASTBILSTRAFIK till och från Åland. Tel. 24 111 www.samtrans.aland.fi

SAMTRANS

TISDAG 4 MARS 2008

dagens ålänning

Johan Enqvist är en man med flera bollar i luften och i den stund vi träffar på dagens ålänning är han i full färd med att spackla väggar och golv i Enklinge Fiskprodukters lokal.

– Jag ska måla och fixa så att arbetet med fiskförädlingen kan fortgå i byggnaden.

Ser det bra ut med jobb i Enklinge?

– Ja, det är inga problem alls. Det finns alltid något att göra och jag vet som vanligt inte vilket ben jag ska stå på.

Efter dagens spacklande och målade tar Johan över rodret på landskapsfärjan, men han tar ledigt ibland och då är det skogsturer som upp-tar hans tid.

– Jag tycker om att jaga och sköt min tionde älg i höstas. I skogen kopplar jag av och min sambo trivs även hon med både promenader och jakt så det passar perfekt.

Har du något drömjobb?

– Det är nog det jag håller på med i så fall. Byggnadsarbete

dagens rätt

Svamp- och purjolax

600 g lax- eller regnbågsfile
salt, svartpeppar
färsk dill
200 g champinjoner
1 stor purjo
rypsolja
1,5 dl matlagingsgrädde

Torka av fisken och lägg den med skinnsidan ner i ugnsfast form. Salta, peppra, strö på dill. Skiva svamp och purjo och fräs 5 minuter i olja. Slå på grädde och låt sjuda en stund. Bred ut svamp-lökblandningen över fisken och grädda i 200 grader ca 20 minuter. Servera med potatis och sallad.

Tisdag

Stockholm: +2/-3, 1,3m, 1,2m
Åbo: -0/-4, 0,4m, 2,3m
8/5 temperaturen på dagen/nästa natt 1,7m våghöjden

Onsdag

Stockholm: +2/+1, 1,0m, 0,8m
Åbo: -0/-3, 0,2m, 1,5m

Torsdag

Stockholm: +6/-2, 1,3m
Åbo: +2/-3, 1,3m

I går kl 14

	temp.	moln.	
Jomala	+1	☁	
Åbo	-2	☁	
Helsingfors	0	☁	
Stockholm	+1	☁	
	temp.	vind	NNV
Nyhamn	+1	N	6
Märket	+0	N	7
Kumlinge	-0	N	2

Vattenståndet i går kl 14

Föglö	+54 cm
Åbo	+56 cm

Solen i dag

	Upp	Ner
Mariehamn	7:30	18:16
Helsingfors	7:10	17:56
Stockholm	6:36	17:25

Max/min temp. 25.2 - 3.3, klo 8

	max.	datum	min.	datum
Jomala	+6,6	25.2.	-3,2	29.2.
Åbo	+4,4	25.2.	-4,2	29.2.
H:fors	+6,9	25.2.	-2,0	29.2.

För ett år sedan

	temp.	moln.
Jomala	+1	☁
Åbo	-2	☁
Helsingfors	0	☁
Stockholm	+1	☁

Utomlands i går

	+5	Paris	+9
Köpenhamn	+3 <td>Wien</td> <td>14</td>	Wien	14
Oslo	+8 <td>Madrid</td> <td>18</td>	Madrid	18
Bryssel	+9 <td>Rom</td> <td>16</td>	Rom	16
Moskva	+2 <td>Aten</td> <td>22</td>	Aten	22
London	+8 <td>Las Palmas</td> <td>20</td>	Las Palmas	20

SARA BRU
sara.bru@nyan.ax

METEOROLOGISKA INSTITUTET

Värdtjänsten Tel.0600 10600 3,95 /min +1sa

TIPSA 0457 313 4444

MESSA 0457 323 4444

RING 018 23444

VECKANS VARA!

Mugg

Ord.pris 36,-
6 pack **18€**

KVALITET & STIL FÖR HEMMET

allaRum.

I Magasin • Torggatan 6, 22100 Mariehamn • Tel 15 915
Måndag - fredag 10.00 - 17.30, lördag 10.00 - 14.30

Snyggt & rent!

Johan/Joni STÄD

Tel/fax.....**32 715**

GSM**0400 529 551**

e-mail: jstad@aland.net

DATA GROUP

TM7520G TL 60

- 2.0 Ghz
- 3 Gb Internminne
- 160 Gb Hårddisk
- ATI Mobility Radeon® HD 2400 XT 256 Mb
- DVD Super Multidrive (DVD-RAM, DVD±R/±RW)
- Windows Vista Home Premium

885€ inkl. moms

MKAB.com

Skarpansv. 26, tel 13 536, fax 16 566
Öppet: vardagar 8.30-17.00

datorer • nätverk • skrivare • kopiatorer • service • kassasystem • kontorsmöbler • kontorsmaterial

•ARBETSSKOR•

Kvalitetsskor från Jalas

Tandem Sport med sula som stöder foten Strl 39-47 **70,80€**

Terra skyddssko med aluminium tåhätta Strl 35-48 **71,10€**

Easy+ lättskyddssko med aluminium tåhätta Strl 36-47 **83,50€**

Monza Sport, lätt sportig skyddssandal med aluminium tåhätta Strl 36-47 **79,50€**

SNICKARBYKAN

Ålandsvägen 35
Öppet vard. 9.15-17.00 lör. 10.00-13.00

•ARBETSSKOR•

ÖPPET HUS-DAGAR nu i helgen

Fredag-söndag kl. 11-18

Vi har laddat med vårens nyheter och många fina erbjudanden.
Välkommen in!

ÅLANDS PERSIENN

öppet: vard 8.30-16.30 i Dalbo, tel 19 450

www.alandpersienn.ax

Hjälp oss bekämpa knarket!

Polisens tipstelefon

- Dygnet runt
- Anonymt
- Gratis

Tfn 08009-15 444

MÅLERI PEKKA NIEMI

- ❖ Renovering
- ❖ Målning, både inom- och utomhus
- ❖ Tapetsering
- ❖ Skyltuthyrning

Tel 21 013, bilfel 0457 526 7282
Kalmarnäs

Nu har vi dom!

Sanderson

colorama Färghuset

Möckelörondellen tfn 16 216. Öppet: vard 7.30-18, lör 10-14